

Türkiye
Kızılay Mecomuası

YÜZ ALTMİŞ DOKUZUNCU SAYI

15 Birinci Kânun 1939

ANKARA

—== Bu Sayıdaki Yazılar : ==—

- 1 — Cümhuriyetin 16 ıncı yıldönümü münasebetiyle Kızılay Cemiyeti Reisi Dr. Hüsamettin Kural'ın radyodaki söylevi.
- 2 — Gazlılara yardım.
- 3 — Küçük çocukların gazdan korunması. Kızılay çocuk maskesi.
- 4 — Hava ve zehirli gazdan korunma. Ev ecza dolabı.
- 5 — Oksijen cihazında kullanılan oksijen.
- 6 — (Drager) «Uh» tipi oksijen tulumbası.
- 7 — Yeni iperit detektörü.
- 8 — Memleketinizde pasif korunma hazırlıkları.
- 9 — İlk sıhhi yardım.
- 10 — Kızılay haberleri
- 11 — Kızılay Gençlik haberleri.
- 12 — Fransızca kısım.

Türkiye Kızılay Mecmuası ANKARA

Telefon Numarası : 3924

İKİ AYDA BİR ÇIKAR

YILLIĞI 1 LİRADIR.

Dercedilmeyen evrak iade edilmez. Makale ve ilânlar Ankarada
KIZILAY MECMUASI Direktörlüğüne gönderilmelidir.

Kızılay Cemiyeti Umumî Merkezi Reisi, Ağrı Mebusu
Doktor Hüsamettin Kural tarafından 28.10.1939 cumar-
tesi akşamı saat 21,15 de Radyoda söylenen konferans

Aziz dinleyicilerim;

Cümhuriyetimizin 16 ıncı yıldönümünü kutlular ve bu büyük ve millî
bayramımızın hepimiz için sulh ve saadet remzi olarak asırlarca payidar
olmasını bütün kalbimle temenni ederim.

Söze başlamadan evvel; maddî şahsiyeti aramızdan üful eden Ebedî
Şefimizin aziz ruhu karşısında ihtiramla eğilir. Milli Şefimiz ve Türkiye
Kızılay Cemiyetinin büyük hâmisi İsmet İnönü için sonsuz tazimat hisle-
rimizi ifade etmeği bir vazife bilirim.

Önümüzdeki kânunuevvel ayının 5 inci günü 63 yaşına girecek olan
ve beş sene evvel lisan inkılâbı münasebetiyle «Kızılay» adını alan Hilâ-
liahmer» Cemiyeti memleketin en kadim hayır müesseselerinden ve başka
memleketlerdeki mümasillerinin de en eskilerinden biridir.

Kızılay'cılık - Hristiyan memleketler için Kızılhaç - diğer hayır ce-

miyetleri gibi şefkat ve merhamet hislerinden doğmuştur. Harp yaralı-
larının hususî teşkilât ile bakılamaması ve harplerde bunlara bakan in-
sanların gayri muharip sayılmaması yüzünden uğradıkları feci âkibetle-
rin şahidi olan (1859 da Avusturya ve Fransa arasında vukua gelen Sol-
ferino harbinde) İsviçre'li Henry Dunant'ın teşebbüsü ile 1863 de Je-
nevre'de 29 teğrinievvelde nihayete eren bir konferans toplanmış ve bu
konferansta beynelmilel Kızılhaç teşkilâtının esasları tesbit olunmuştur.
1864 Jenevre mukavelesi ile de bu konferansın kararları hükûmetler tara-
fından kabul edilmiştir. Bugün her memlekette Kızılay veya Kızılhaç
teşkilâtı mevcuttur. 1864 ten sonra da bir çok defalar Kızılhaç konferans-
ları veya Kızılhaçla alâkalı konferanslar toplanmış ve beynelmilel muka-
veleler kabul edilmiştir. Bunlar arasında:

- 1 — Jenevre mukavelesi ahkâmını bahrî harblere de teşmil eden 1899
beynelmilel La Hay mukavelesi.
- 2 — Harplerde mebanii sıhhiyenin muafiyetini temin eden 1904 bey-
nelmilel La Hay mukavelesi.
- 3 — Ordularda harp yaralılarının ve hastaların âkibetlerini koruyan
1906 beynelmilel Jenevre mukavelesi.
- 4 — Harplerde zehirli gazlar ve maddeler, mikroplar istimalinin
men'ine dair 1925 Jenevre protokolu.
- 5 — Beynelmilel yardım birliği tesis eden 1927 tarihli mukavele.
- 6 — Harp esirlerini himaye eden 1929 beynelmilel Jenevre mukave-
lesi vardır.

Bu mukavelelerin hepsinde Türkiye Cümhuriyet Hükûmeti dahildir.

Memleketimizin Jenevre ittihadına duhulü 4 senelik bir teahhurle
1868 de vaki olmuşsa da fiiliyata geçmesi ancak 1876 da (yani 93 harbin-
de) dir. Kızılay Cemiyetinin memleketimizde teessüsüne ilk teşebbüs eden
zat Tıbbiye Mektebi İlmi Tabakat hocası Miralay Merhum Abdullah Beydir.

Bu Cemiyetin gerek teşekkül ve gerek tekemmülünde bir çok Türk
ricali çalışmıştır. Muhterem Türk matbuatının, her devirde, Cemiyetimiz
hakkında gösterdiği kadirşinaslıklar da şükranla zikre şayandır. Kızılay
Cemiyetimiz, bugünkü mevcudu 60 ı tecavüz eden diğer memleketlerdeki
mümasilleri gibi, son 20 sene evveline kadar bütün faaliyetlerini harp
sahnalarında ve harp meydanlarında mecruh ve hasta düşen askerlerine

ve hattâ düşmana mensup askerlerin elîm vaziyetlerinin ıslahına, ihtiyaçlarını tehvine, yaralarını sarmağa tahsis eylemişti.

Nitekim; 1877, 1893, 1912 ve 1914 harpleriyle İstiklâl savaşında bu hususlarda çok büyük hizmetler görmüştür.

Memleket mutlakiyet rejimine tâbi iken bu Cemiyet müessis ve müdiranının arzu ve temenni ettiği inkişaf ve tekâmüle mazhar olmak için yaptığı hamlelerde çok kuvvetli mânialarla çarpışmış ve müteaddid defalar mevcudiyeti bile tehlikelere düşmüş ve hattâ bir kere, muvakkat bir zaman için, feshedilmek bedbahtlığına bile uğramıştır. Fakat o zamanlar bu kabil Cemiyetler ancak harp zamanlarında icrayı faaliyet edip sulh anlarında hareketsiz kaldığından bu buhranlar âmmenin o derecede dikkat nazarına çarpmamış idi. Mutlakiyet rejimi bu Cemiyeti zaman zaman Avrupa'nın herhangi şehrinde inikad eden konferanslara iştirakten de meneylediğinden beynelmilel mevcudiyeti de mümasil Cemiyetlerce unutulmak tehlikesine uğradı.

1908 inkılâbı Kızılay tarihinde ilk terakki ve inkişaf hatvesi olmuştur. Bir çok millî teşekküller gibi Kızılay da bu devre zarfında hürriyetine tesahüp etmiş o zamanın hükûmetlerinden gördüğü az ve çok himmetlerle mevkiini tarsine başlamıştı. Fakat o rejimin devamı müddetince memlekette yer yer zuhur eden isyanlar, ihtilâller onun bünyesinde de menhus tesiratını göstermekten hali kalmamış, bir zamanlar siyasi ihtirasların baziçesi olmak bedbahtlığına uğramıştır.

Kızılay Cemiyeti başlıca teali ve terakkisini Cümhuriyet rejimine borçludur. İçinde yaşadığımız ve bugün yeni bir devrimini idrâk ettiğimiz bu mesut devre Cemiyeti en yüksek himayelere mazhar etmiştir. Yurdaşın felâket ve ıztırabıyla en yakından alâkadar olan Cümhuriyet Hükûmetimizin Kızılay Cemiyetine her hususta yaptığı pek kıymetli yardımlar burada sayılamayacak kadar çoktur.

Büyük harpten sonra bütün medenî âlemde doğan yepyeni ve insanî fikirleri Cemiyetimiz hemen benimsemiş ve esas vazifesi olan «Kızılay harp vazifeleri» ne bir de Kızılay'ın sulh vazifelerini ilâve etmiştir.

Bu cümleden olarak:

Orduya harpte yapılacak yardımları hazırlamakla beraber yangın, zelzele su baskını, kuraklık ve ondan mütevellid iâşe darlıkları zuhurunda felâketzedelerin sıkıntılarını azaltmak için mümkün olan yardımlarda bu-

KIZILAY MECMUASI

lunmak; salgın hastalıklara verem ve sıtma gibi içtimai hastalıklara ve çocuk vefiyatına karşı yapılan mücadelelere muavenet etmek Kızılayın sulh vazifelerinden olmuştur.

Bu noktaya temas etmişken bir sene zarfında yani 18 birinciteşrin 1938 den 18 Birinciteşrin 1939 tarihine kadar Türkiye Kızılay Cemiyetinin muhtelif sahalarda yapmış olduğu yalnız para yardımlarını hülâsaten arz etmek isterim:

Lira Kr.

- 18791 56 Memleketin muhtelif yerlerinde zuhur eden yangın felâketzedelerine.
- 13314 75 Memleketin muhtelif yerlerinde vukua gelen seylâb felâketzedelerine.
- 2205 19 Dolu, kar ve çığ baskını için.
- 31137 75 Vilâyet ve kazalarda yapılan mahallî yardımlar.
- 19256 56 Gıdasız çocuklara yardım.
- 858904 05 Kırşehir ve civarı zelzelesi için.
- 2115 05 Diğer zelzele felâketlerine (Son zamanlarda vukua gelen Dikili zelzelesi yardımları hariçtir).
- 106112 00 Diğer müteferrik yardımlar.
- 1051836 91 **Yekûn**

Bu muavenetler haddi zatında çok şefik ve felâketlere karşı hassas olan asil Türk milletine ve Türkiye Cümhuriyet Hükûmetine racidir. Kızılay'ın bu husustaki naçiz rolü kendine tevdi edilen insanî vazifeyi yapmaktan ibarettir.

Sayın dinleyicilerim,

Yurdun sıhhi ve içtimai hizmetlerinin ifasına kendi kudreti nisbetinde iştirak etmeyi; Kızılay Cemiyeti harp ve sulh vazifelerinin ön safında tutmaktadır. Bu maksatla Kızılayın Cümhuriyet devrinde açmış olduğu Hastabakıcı Hemşireler Mektebi ve Ziyaretçi Hemşireler Müessesesi senelerdenberi; yurdumuzda hasta ve yaralıları tedavi edecek, içtimai derbelerle karşı ailelere tıbbî ve sıhhi yardımlarda bulunacak, süt çocuğu ve anelerin sıhhatlerini koruyacak kıymetli uzuvlar yetiştirmektedir. Hasta-

bakıcı hemşirelere yardım etmek için Gönüllü Hastabakıcı kursları da açılmıştır. Bu kurslara karşı Türk anne ve kızlarımızın gösterdikleri tehalük bütün takdirlerin fevkindedir.

Türkiye Kızılay Cemiyeti, Gençlik Kurumları ile çocuklar arasında içtimai ruhun tenmiyesine çalışır. Ferdi terbiye gibi içtimai terbiyenin de beşiği aile ocağıdır. Mekteplerin en büyük muvaffakiyeti programlarına göre çocuğun bilgisini arttırmakla beraber onun taze dimağında ahlâk ve içtimaiyat prensiplerini yerleştirmek, irade kuvvetini arttırmaktır. Mekteplerimizdeki Gençlik Kızılay kolları bu insanlık tekâmüllerinin tatbikat sahasıdır. Bu teşekkülün gayesi çocukları insaniyet, şefkat ve birbirlerine yardım hisleriyle yetiştirmek ve bu maksadın ifası için topluluk hayatına alıştırmak, vatandaşlık ve fazilet hisleriyle yaşatmak, hıfzıssıhha kaidelerini öğretmektir. Türkiyede Kızılay Gençlik teşkilâtı henüz bir kaç senelik hayata malik olmakla beraber 1938 ilâ 1939 tedris senesinde 2880 okulumuzda dernek kollarımız faaliyette bulunmuş ve âzası adedi de (124.200) e balığ olmuştur.

Kızılaya Yardım Edelim

Gazlılara yapılacak yardım ve tedavi

« HÜLASA »

Hazırlayan: M. M. V. Sh. İş. D.

Gazlı derhal hareketsiz kılınır, teşhizleri alınır. Hava bulaşık ise maske takılır. Maskesi varsa iyi takıp takmadığı kontrol edilir. İyi takmamış ise düzeltilir. Bozuksa değiştirilir. Yarası varsa sarılır. Gazlı sahadan çıkarılır

Gazlı iyi örtülür, ısıtılır. Gazlı yürütülmez. Ancak nakledilebilecek halde olanlar teskere ile veya havalandırma tertibi yerinde sıcak bir nakil vasıtasıyla nakledilir. Sırf iperit bulaşması şüpheli olanlar yürütülebilir.

Gözler: Bol su ile veya binde ondört tuzlu su ile veya binde yirmi iki buçuk sodyum bikarbonatlı su ile ve yahut binde dört borik asitli su ile ve yahut da dört binde bir potasyum permangrathı su ile yıkanır. Gözler oğuşturulmaz, merhem sürülmez, sargı sarılmaz. Gaz imtisası geçtikten sonra teharrüş izleri kalmış ise kalevî göz merhemi sürülür. (Kalevî göz merhemi: Sodyum borat, 1, sodyum bikarbonat 2, Vazelin 100) ağrı varsa yüzde bir novokain mahlûlünden iki damla damlatılır.

Burun: Burun delikleri birer birer sümkürtülür; temizlenir. Sonra yüzde beş gomenollü yağdan 2-4 damla damlatılır.

Ağız, Boğaz: Bol su ile veya tuzlu su ile ve yahut borik asitli su ile çalkanır, gargara edilir. Yüzde üç sodyum boratlı gliserin sürülür. Yanma varsa bir mendille kloroform 40, eter 20, alkol 40 mahlûtu dökülür, koklatılır. İlk anlarda ağrı artar gibi hissedilir, koklatmaya devam etmelidir.

Boğaz ve göğüs yanmalarında, hazım bozukluklarında mağnezi katılmış süt, bilhassa ayran verilir. Mide ağrılarına karşı bir kaç yudum konyak faydalıdır.

Arsin bulaşmış yerler yüzde yirmi amonyaklı alkol veya sulandırılmış

oksijenli su ve yahut yüzde iki potasyum permanganat mahlûlü emdirilmiş gaz, pamuk... ile temizlenir, çinko oksitli merhem veya vazelin sürülür.

Arsin bulaşmış elbiseler silkelenir, açık havaya serilir, havalandırılır.

Boğucu gazlarla bulaşanlar:

Boğucu gazların tesiri ânî olduğundan ak ciğerlere doğrudan doğruya tesir eden gazı tâdil etmek imkânı yoktur. Ancak gaz ak ciğerlerde mevzî olarak tesir yapmış ve bu uzvun bir kısmının vazifesini bozmuş olduğundan geri kalan sağlam kısımlar vaziyetin ihtiyacı olan oksijeni temine çalışırlar. İşte esas teşekkül eden bu muvazeneyi bozmamağa çalışmaktır. Bunun için de vaziyetin oksijen sarfını azaltmak, teneffüs ve deverana mani olan ârızaları kaldırmak ve lüzumunda vaziyete oksijen vermek lâzımdır. Bu arada kalp kuvvetlendirilir, hissî şikâyetler giderilir, asidoz ile mücadele edilir, tâli intan önlenir.

Hasta sıcak ve sakin bir yerde yatırılır, iyice örtülür, kımıldatılmaz, lüzumsuz ilâç verilmez. Sun'î teneffüs yapılmaz, morfin zerkedilmez. Kloral verilmez. Ajite hastalara ancak teskin edici ilâçlar verilebilir. Gıda ilk yirmi dört saatte yalnız su, hafif çay ve kahvedir. Sulu gıdaya ancak 48 saat sonra geçilir.

Kan almak, Mucize yaratır, hastayı kurtarır. Kan mümkün olduğu kadar erken ve çok (500-800 Smm.) alınır; icabında tekrarlanır. Zerften 15 dakika evvel 0,25 gr. Kafein zerki kanı sulandırır. $\frac{1}{4}$ miligram Strofantin de kalbi korur. Kan iğne ile, kanül ile alınmaz; herhangi bir keskin âletle damarı açmak lâzımdır. Kan kara damardan alnamazsa Kuberî aldamarı kesmekten çekinmemelidir. Kan alındıktan sonra hasta yatağında çok sıcak tutulur.

Ödem teşekkül etmemiş ise, kalb zafı yoksa kanı sulandırmak, lipemiyi gidermek, pıhtılaşma müddetini tabii hadde çevirmek için bol su içirilebilir, rektal yok ise su verilebilir; tuzlu su, Ringer mayii zerkedilebilir.

Oksijen, teneffüs yolu ile verilir. İyi işleyen bir cihaz kullanılmalıdır. Maske iyi konmuş olmalıdır. Oksijen tazyik ile verilmez, dakikada 6 litreden fazlaya da çıkılmaz.

Oksijen az, hasta çok ise oksijen, mevcut cihaz mikdarına göre gruplara ayrılmış hastalara sıra ile verilir. Derinin mor rengi pembe olana

kadar dakikada 2-4 litre verilir. Sonra kesilir; rengi moraranlara yeni-den koklatılır.

Kalb ilâçları, vahim ârazların kendini göstermesinden evvel kullanılmalıdır. Evvelâ strofantin, kafein, sonra dijital, kâfur... ve benzerleri.

Teneffüs durması vakalarında deri altına 0,01 veya damar içine 0,003 lobelin zerkedilir.

Hastanın hissî şikâyetleri teskin edici ilâçlarla ve bilhassa iyi telkin ile giderilir.

Asidoza karşı bir litre suda 25 gr. sodyum bikarbonat eritilir, idrar turnisol ile aşikâr kalevî olana kadar küçük bardaklarla verilir.

Bu hastaların akciğerlerinin mukavemet kabiliyetleri düşük olduğundan bunları tozsuz, havadar yerlerde bulundurmali, soğuktan korumalı, tâlî intan önlenmelidir.

Kabartıcı gazlarla bulaşanlar:

Esas, yakıcı maddeyi olduğu yerden, derinliklere ulaşmadan tâdil etmek, sonradan teşekkül etmiş âfetleri tahdit etmek ve bilhassa ihtilâtın önünü almaktır. Tedavide muvaffak olmak için sabırlı olmalı, lüzumsuz aktif hareketler yapmamalıdır. Bu, hastaya iyilik yerine fenalık verir.

Şahıs itina ile soyulur, icabında elbise kumaşı kesilir. Saçları makine ile kesilir ve yakılır.

Elbiseler yüz - yüz yirmi hararet derecesinde yarım - bir saat tutularak temizlenir. Gazla az bulaşmış ise dört - beş gün güneş altında bırakmak kâfidir.

Çamaşırlar, altında ateş yakılabilen geniş bir kaptaki 34°-37° derecelik sıcak sabun mahlûlüne (soda 1. yumuşak sabun 1, su 100) batırılır.

Şahıs duş altında sabunlanır. Vücudünü uğuşturmaz. Sonra 34°-37° lik sıcak su ile yıkanır. İmkân varsa klorlu su dökünmeli ve sonra sıcak su ile durulanmalıdır. Daha sonra yeni çamaşır ve elbise giyer.

Deride iperit varsa kurutma kâğıdı ile veya pamukla alınır. Sürtülmez, yayılmaz. Kâğıt ve pamuk yakılır veya sıcak suya atılır. Sonra kireç kaymağı tozu veya daha iyisi kireç kaymağı bulamacı (biraz su ile karıştırılarak bulamaç haline getirilmiş kireç kaymağı) ile uğulur. Sekiz dakika içinde kireç kaymağı ile tâdil edilirse iperitin tesiri görülmez. De-

rinin ince yerlerine (mafsal iltivaları, kolların iç yüzleri..) kireç kaymağı bulamacı sürülür veya klorlu suya batırılmış bezle örtülür. On - on beş dakika sonra sıcak su ve sabunla yıkanır. Yüz, koltuk altı, tenasül uzvu yalnız sabunlanır.

Kireç kaymağı yerine eter, alkol, benzin, petrol... de kullanılabilir. Yalnız iperitlenmiş yer bir kaç defa bunlarla silinmelidir.

Deride kızartı varsa pudralanır. (Talk 400, Mağnezyum karbonat, çinko oksit, Kalsyum karbonat 200 er) veya sulu hamur (Galsiyum karbonat veya çinko aksit, kireç suyu, gliserin) veya sadece vazelin sürülür.

Veziküller sağlam ise açılmaz, üzerine sulu hamur sürülür. Açılmış ise steril vazelin sürülür. (Tâli intandan sakınmalı!) veya daha iyi olarak klorlu su ile 15-30 dakika temasta bırakılır. Sonra açıkta kurutulur. Kabuk tutmuş ise borik asitli su ile veya yarı yarıya sulandırılmış oksijenli su ile kabuklar düşürülür. Yara temizlenir; steril çinko oksit merhemi ve yahut yalnız vazelin sürülerek kapatılır. İfraz çok ise günde üç dört defa pansuman tazelenir. Sargı sıkı olmamalıdır.

Gazlı yaralılar: (hem gazlı hem de yaralı) :

Esas, gazlı tecrit edilmesi lâzım bir buluşturıcı, kımıldatılmaması lâzım bir kardiyo pülmonerdir. Tabip, gazlı yaralıya ameliyatın yapacağı zarar ile müdahalenin gecikmesinden olacak zararı göz önünde bulundurmalı ve hangisi mühim, hayatı tehdit edici bir vaziyette ise işe ondan başlamalıdır.

Göz yaşartıcı ve kusturucuların mevzîî ve geçici tesirleri acele müdahaleye mani değildir.

Yakıcılarda ârıza 6-48 saat gecikebileceği için yara acele bir müdahaleyi icap ettiriyorsa bu müddet zarfında yapılabilirler. Ameliye süratle bitirilmelidir. Akciğer ihtilâtı gösteren iperitlilerde tedavi muhafazakâr olmalıdır.

Boğucularda müdahale 48 saatten evvel yapılmaz. Ancak yaşamaları cerrahî bir ameliyeye bağlı yaralılarla (büyük kanamalar, karın yaraları, tazyik sendromu gösteren baş yaraları...) ilk 48 saat zarfında intanî ihtilâta ve bilhassa gazlı gangrene maruz bulunan yaralılara (bir kaç yerinden yaralılar, geniş kol, bacak ezikleri..) müdahale edilir. Az kanamalara ehemmiyet verilmez. Bu, kan alma yerine geçer.

Fosfor yanıkları: Tutuşmuş, yanmakta olan elbise hemen kesilir, çıkarılır. Elbise üzerinde yanmakta olan fosfor parçacıkları kuru kum veya toprak örtülerek söndürülür. Elbise şahsın üzerinde iken söndürmeğe çalışılmaz.

Yaralıları ılık tuzlu su veya oksijenli su veya % 5 sodyum bikarbonatlı su ve yahut % 2 sodalı su ile mahlûl yavaş yavaş yara üstünden akıtılarak yıkanır. temizlenir.

Yarada fosfor parçacıkları varsa % 1-5 bakır sülfat mahlûlü veya terebentinli su ile yıkanır; üzerine aynı mahlûllerden biriyle emdirilmiş pamuk örtülür. Sonra yara kalevî sular ile yıkanır, kara parçacıklar pens ile ayıklanır, temizlenir, borik asitli vazelin sürülür.

Derin yaraları genişçe açmak, geniş yaralarda vakî olarak tetanoz serumu zerketmek, parçalanmış derin yaralarda imtisasa mani olmak için musab uzvu almak lâzımdır.

Ağızdan hastanın idrarı aşikâr menekşe kokana kadar terebentin kapsülleri verilir.

Gözleri yaşaranlar kıt'a sargı yerinde beş on saat tedavi edilir. Geriye nakledilmez. Aksıranlar ve öksürenler büyük sargı yerinde bir iki gün kalırlar. Boğucuların ve yakıcıların tesirine uğramışlar gösterdikleri âraziların hafifliğine veya ağırlığına göre bu kademelerde veya daha geri kademelerdeki sıhhiye teşkillerine nakledilirler. Bunlardan hafif vakalar 8-10 gün sonra, ağır vakalar 2-4 bazan 10-26 hafta sonra ileri hatta dönebilirler.

Gazlıları geriye göndermekte acele etmemelidir. Araz göstermiyen vakaları da hemen yalancı olarak kabul etmemelidir. Bunları 24 saat müşahede altında tutmalı ve yalancıların ayrılmasına zaman bırakılmalıdır.

Aksırtıcı gazlarla beraber düşmanın diğer gazları atması ihtimalinin çok olduğu göz önünde bulundurulmalı; böyle yalnız aksıran, öksüren hastalarda bu âraziları görmekle iktifa etmemeli, diğer gazların sonradan görülebilecek ârazilarını da aramalıdır.

Küçük Çocukların Gazdan Korunması

Kızılay Çocuk Maskesi

Kimyager İzzet ERKSAL

Ordunun ve halkın zehirli gazlardan korunmasını, yaptığı Ordu ve Halk maskeleriyle temin eden Kızılayın, Türk milletinin ve istikbalinin en kıymetli hazinelerinden biri olan küçük çocukları ve bebeklerimizi düşünmemesi kabil değildi. Esasen Cemiyet, Halk maskelerini de küçükleri düşünerek, üç boy üzerine yapmıştı: büyük boy, orta boy ve küçük boy. Küçük boy çocuklar içindi ve halk maskesi tipinin intihabında bilhassa çocukların, diğer bağlı maskelere nazaran baştan geçme olan bu maskeleri, kolaylıkla başlarına geçirebilecekleri düşünülmüştü. Ancak bu küçük boy halk maskelerini, dört yaşına kadar çocuklar takıp kullanabilir. Daha küçük çocuklar, maske süzgecinin teneffüs mukavemetine galebe çalamazlar. Bu sebeple dört yaşından küçük çocuklarla, memedeki bebekler için, ayrı tip birer maske yapmak lâzım gelmiştir. Meydana getirilmesi hayli etraflı teknik etüdlere ihtiyaç göstermiş olan böyle bir maskenin aşağıdaki şartlara tevafuk eden evsafa olması icabediyordu:

- 1 — Bütün harp gazlarına karşı, saatlerce koruyabilecek.
- 2 — Çocuğun teneffüsünü güçleştirmeyecek.
- 3 — Çocuk, maske içinde uzun zaman kaldığı halde bile, maske içinin havası bozulmayacak.
- 4 — Suhnet ve rutubeti çocuğun tahammül haddini aşmayacak.
- 5 — Çocuğa kâfi bir hareket serbestisi verecek.
- 6 — Çocuğa hariçten nezaret edilebilecek.
- 7 — Hiç bir talim ve terbiyeye ihtiyaç göstermeden, çocuğa maske mümkün olan sür'atle ve gaz sızdırmaz bir şekilde takılabilecek.
- 8 — Maske çocuğa takılırken, acele ve telâşla yapılabilecek kusurlar, maskeye gaz girmesine sebep olmayacak.
- 9 — Kolay taşınabilecek.
- 10 — Pahalıya mal olmayacak.

Aylardanberi yapılan tetkik ve tecrübelerden sonra Gazmaske fabrikamız bu saydığımız şartlara tamamen uygun gelen tipte çocuk maskesi imaline başlamış bulunmaktadır. Çocuk maskesi iki tip olarak yapılmıştır:

1 — 1 yaşından 4 yaşına kadar olan çocuklar için (gazdan korunma başlığı).

2 — 1 yaşından küçük çocuklar (memedekiler) için (gazdan korunma kundağı).

Gazdan korunma başlığı: Kızılay gazdan korunma başlığı, şekil 1 ve

(Resim: 1)

2 de görüleceği üzere, çocuğun içinde başını kolaylıkla hareket ettirebileceği, sellon pencereleli bir başlıktan ibarettir. Başlık, baştan geçme kol-suz bir fanilâ gömlek giydirildiği gibi çocuğa giydirilir. Kollar ve bel, büzülerek bağlanır sonra ucunda lâstik bir balon bulunan kauçuk boru, ucundaki vida vasıtasıyla başlığa raptolunur. Lâstik balon el ile işletilerek, bir ortanca süzgeçten geçirilen hava, başlığa sevkolunur. Yani hava çocuğa, resimde görüldüğü gibi annesi veya başka biri tarafından temin olunur. Çocuk, başlığın içerisine giren temiz havayı hiç bir zorluk duymaksızın teneffüs eder. Çocuğun çıkardığı karbon di oksid ve fazla su buharı, başlık penceresinin hemen altında bulunan nefes verme supa-

(Resim: 2)

bından dışarı çıkar. Bu tipteki bir gazdan korunma başlığı makalemizin başında yazdığımız bütün şartlara tevafuk eder:

1 — Başlığa giren hava, bir ortanca veya bir halk süzgecinden geçerek geldiği için, bütün harp gazlarını süzer. Yani başlığa gazsız temiz hava girer.

2 — Çocuk bu başlığın içinde, sanki küçük bir gazdan korunma sığınağı içinde gibidir. Çocuk, süzülerek gelen ve başlık içine dağılan havayı teneffüs eder. Binaenaleyh süzgecin teneffüs mukavemetini hiç hissetmez.

3 — Başlığa hava, lâstik balon vasıtasıyla verildiğinden, başlık içerisinde, bir fazla tazyik hasıl olmaktadır. Bu cüz'î fazla tazyik çocuğun çıkardığı karbon di oksidin kolaylıkla başlıktan dışarı atılmasına sebep olarak, başlık havasının bozulmasına mâni olur.

4 — Aynı sebeple, yani başlığa daima taze hava gönderildiğinden ve kullanılmış hava dışarı atıldığından başlık içinin suhnet ve rutubeti, çocuğun tahammül haddini hiç bir zaman aşmaz.

5 — Çocuk, başını her atrafa oynatabilir ve ellerini de istediği gibi kullanır.

....

KIZILAY MECMUASI

6 — Maske başlığının geniş sellon penceresi, hem çocuğun görme imkânlarını fazla azaltmaz, onu sıkmaz; hem de çocuk her zaman göz önünde bulundurulmuş olur. Diğer taraftan hariçten lâstik balon vasıtasıyla temin edilen taze hava, sellon levhanın buğulanmasına da mâni olur.

7 — Başlık, çocuğa annesi veya başka birisi tarafından kolaylıkla giydirilebilecek bir şekilde yapılmıştır.

8 — Başlığa lâstik balon vasıtasıyla hava vermenin bir faydası da, başlık içerisine gazlı hava girmesine yine mâni olur.

9 — Başlık pek kolay taşınabilir ve:

10 — Mümkün olduğu kadar yerli malzeme kullanılarak mal olma fiyatının müsait bir haddi aşmamasına çalışılmıştır.

Hülâsa: Kızılayın çıkardığı bu son maske ile çocuklarımızın gazdan korunması için elde şu cihazlarımız bulunmaktadır:

1 — 4 yaşından büyük çocuklar için: Halk maskesi (K) boyu.

2 — 4 yaşından 1 yaşına kadar olan çocuklar için gazdan korunma başlığı.

3 — 1 yaşından küçük çocuklar için: gazdan korunma kundağı.

Gelecek makalemizde de Kızılayın bebekler için hazırladığı «Gazdan korunma kundağı» nda bahsedeceğiz.

Hava ve Zehirli Gazdan korunma Ev Ecza Dolabı

Kimyager İzzet ERKSAL

Gazmaske Fabrikası Lâboratuvar Şefi

Ciddî ahvalde, her evde daha önceden hazırlanarak bulundurulması lâzım gelen «Havadan korunma ecza dolabı» nın ilk yardım işlerinde çok faydası ve ehemmiyeti vardır. Bu ecza dolabından istifade ederek, hava taarruzlarında yaralananlara veya gazlananlara **ilk sıhhi yardım yapılır.** Bu yardımı bizzat ev sakinlerinden, mümkünse bir gaz kursu görmüş ve eli sıhhi yardıma yarar, soğuk kanlı bir veya bir kaç bayan yapan. Burada tarif edeceğimiz «Havadan ve gazdan korunma ecza dolabı» nisbeten yüksek bilgi ve tecrübeye ihtiyaç göstermeden, yukarıda zikredilen kimseler tarafından, kolaylıkla istimal olunabilecek bir surette tertip edilmiştir. Bu dolapta şu ecza ve âletler bulunur:

- 10 Adet sargı paketi (4 metre uzunluğunda, 7 santimetre genişliğinde)
 - 1 » 100 gramlık pamuk
 - 2 » 50 gramlık pamuk
 - 50 » 1 gramlık sodyum bikarbonat tableti (mümkünse, kullanılmış ve temizlenmiş aspirin tüpleri içine konmalı ve kapağı kapalı)
- 1 Adet 500 santimetre mikâplık cam kapaklı şişe. (Üzerine «% 5 sodyum bikarbonat mahlûlü hazırlamak için» ibaresi yazılı bir etiket konacak).
- 2 Adet 100 gramlık Kloramin pudrası: **Terkibi:**

Chloramin	20 gram
Balus alba	40 »
«Beyaz kil»	
Talk	40 »

KIZILAY MECMUASI

- 1 Adet 1 litrelik, emaye kap (mümkünse içi taksimatlı. 14 Sm. kadar yükseklikte, 11 Sm. kadar kuturda).

İhtar: Bu en iyisidir. Bu eb'ada mümkün olduğu kadar yakın kaplar bulmağa çalışmalıdır.

- 1 Adet tahta, bagalit veya boynuzdan kaşık, takriben 20 Sm. uzunluğunda.

- 2 Adet porselen merhem kutularında alkali göz merhemi.

Terkibi:

1	gr.	Sodyom bi borat
2	gr.	Sodyum bikarbonat
		Su 10
		Vaselin 80

- 2 Adet camdan göz merhemi çubuğu (mukavva kutularda)

- 1 Tüp 50 gramlık vazelin

- 500 Gram arap sabunu (beyaz porselen merhem kutusunda üstü sellüloid bir kapakla veya flaster şeritle kapanacak).

- 250 Gram Soda kalsine (parafinlenmiş mukavva kutularda; flaster şeritle kapatılmış olarak)

- 1 Adet 1000 cm.³ lık cam şişe (üzerine «% 3 lük soda mahlûlü yapmak için» ibaresi yazılı etiket yapıştırılacak).

- 3 Adet yanık bağı (2 metre uzunlukta, 10 Sm. genişlikte mukavva kutuda).

Bu yanık bağları şu şekilde yapılır:

5	gram	bizmüt
47,5	gram	Talk
47,5	gram	balus alba karıştırılır.

Bu suretle hazırlanan ilâçtan her bir sargıya 30 gram konur.

- 50 Gram Valeriyân ruhu (damlalıklı kahve rengi şişede)

- 12 Adet âdi kesme şeker (mikâplar halinde) her biri sarılmış olarak, genişçe bir kutuda.

- 1 Adet Koklama şişesi. İçinde 6 gram Mantol + Okaliptol mahlûtu bulunacak.

KIZILAY MECMUASI

Mahlûnun ihzârı:

Mantol	3 gram
Kloroform	8 »
Ol. Okalıptus	8 »
Tentürdiyot	4 »
İspirto	60 »

2 Adet üç köşe bez 90 × 125 Sm. eb'adında

6 Adet sargı paketi (10 Sm. geniş, 4 metre uzun)

1 Düzine emniyetli iğne (Çengelli iğne)

1 Adet hülâsa olarak yazılmış (gazlananlara ve yaralananlara ilk yardım nasıl yapılır). broşürü.

Böyle bir broşür nümunesi işbu makalenin sonuna konmuştur.

Ev gazdan korunma ecza dolabında böyle bir hülâsa bulundurmanın kıymeti meydandadır. Evin ilk sıhhi yardımını üzerine almış bulunan kimse, bilgisini sık sık bu hülâsa ile kuvvetlendirebilir. Ve yaralı veya gazlının durumunu fenalaştırabilecek yanlış bir müdahale yapmaktan alakolanur.

Şimdi, ecza dolabındaki ecza ve âletlerin ne işe yarayacaklarını ve nerede kullanılacaklarını görelim:

- 10 adet Sargı paketi: Yaraları sarmaya yarar (yanıklar bununla sarılmaz). Yaraya el ile dokunmamak lâzımdır.
- 1 » 100 gramlık ve 2 adet 50 gramlık sargı pamuğu:
- 1— Ciltteki iperit (veya başka yakıcı harp gazları) damlacıklarını, emdire emdire almak için. (İhtar: Cilde sürülmüş iperit damlalarını kat'iyen silmemelidir. Pamukla emdire emdire almaya çalışmalıdır.) Kullanılmış ve bu suretle iperitlenmiş olan pamuklar yakılmalıdır.
- 2— Yara sargılarında kullanmak için.
- 50 » Sodyum bikarbonat tableti her biri 0,1 gramlık: Bunlardan 25 tablet (= 2,5 gr.) 500 Sm³ suda eritilerek % 5 lik sodyum bikarbonat mahlûlü yapılır. Bu mahlûl ile:
- 1— Fosfor yanıkları yıkanır
- 2— Bununla boğazları tahriş eden gazlarla gazlanıldığı takdirde gargara yapılır.

KIZILAY MECMUASI

3— 15 tablet (= 1,5 gr.) 500 Sm³ suda eritilerek %3 lük bir mahlûl yapılır. Bu mahlûl ile, gaz tesiri ile fazla taharruşa uğramış olan gözler banyo edilir.

500 Sm³ lık şişe Sodyum bikarbonat mahlûlü yapmak için.

- 2 adet 100 gramlık Kloramin pudrası (yoksa 100 gram kireç kaymağı tozu) bir kısım kloramin, 1 kısım su ile karıştırılarak bir bulamaç yapılır. (Kireç kaymağı yapılacaksa bu bulamaç kireç kaymağı ile yapılır.) İperitlenen şahsın cildindeki iperit damlaları pamukla iyice alındıktan sonra (veya) aynı suretle kireç kaymağı ile sudan yapılmış bulamaçtan) iperitlenmiş yere konur. Bu iş gazlanmayı müteakip ne kadar çabuk yapılırsa, o kadar faydalı netice verir. En iyisi ilk 10 dakika zarfında yapabilmektir. Bulamaç 10 dakika cildin üzerinde bırakılır, sonra cild ılık sabunlu su ile yıkanır.

Dikkat: Kireç kaymağı veya Kloramin gözlerle kat'iyen sürmemelidir.

- 1 adet Emaye kap. Kireç kaymağının veya Kloraminin bulamacının yapılması için.
- 1 » Kaşık. Bulamacın karıştırılması için
- 2 » Porselen kutuda alkali göz merhemi 2 adet cam çubukla beraber.

Cam çubuğun ucu ile merhemden alınır ve merhem aşağı sarkıtılan alt göz kapağının iç tarafına sürülür. Aynı suretle üst göz kapağının içine sürülür. Bu suretle göz kapakları kapandığı zaman, merhem gözün karniye tabakasına dağılır. **Alkali göz merhemi şu hallerde kullanılır:** Göze herhangi bir zehirli gaz geldiği ve gözlerde şiddetli bir taharruş duyulduğu zaman. Bu takdirde gözler önce, % 2 sodyum bikarbonat mahlûlü ile banyo edilir. Sonra merhem sürülür.

- 1 Tüp Beyaz vazelin: İperitlenmişlerin cildine kireç kaymağı veya kloramin sürüldükten ve bu halde 10 dakika beklenip sabunlu su ile yıkandıktan sonra vazelin sürülür.

KIZILAY MECMUASI

500 Gram	Arap sabunu: İperitlenmişlerin cildine kireç kaymağı veya kloramin sürülüp 10 dakika beklenildikten sonra cild, bu arap sabunu ve ılık su ile yıkanır.
250 Gram	Kalsine Soda: % 3 lük mahlûlü yapılır. Bu mahlûl (bir yemek kaşığı dolusu sonra 1000 Sm ³ lık bir şişeye konularak yapılır) cilddeki fosfor yanıklarında kullanılır. İcabettiği takdirde toz sodayı doğrudan doğruya yanık üzerine serpmek de mümkündür.
1 adet	1000 cm. ³ lık şişe. % 3 lük soda mahlûlü yapmak için.
2 »	Yanık bağı. Âdi yanıklarda kullanılır. (İhtar: Fosfor yanıklarında kullanılmaz.)
50 Gram	Valeriyan ruhu. 25 damlası suda eritilir. Veya bir parça şeker üzerine damlatılır. Sakinleştirici olmak üzere verilir.
12 »	Kesme şeker. Üzerine Baldiriantenktür damlatmak için.
1 Adet	Mantol okaliptol koklama şişesi. Halsizlere ve bitkinlere koklatmak için.
2 »	Üç köşe bez. Sargıları tutturmak için. (Kol, baş sargıları)
6 »	Saf gaz paketi. Sargılar için.
1 Düzine	Çengelli iğne: Sargıların ve üç köşe bezlerin tesbiti için.

Bu tarif ettiğimiz ecza dolabı sayesinde evlerde, gazlanan ve yaralı-lara doktor gelinceye kadar veya gazlılar ve yaralılar doktora götürülün-ceye kadar esash bir ilk yardım yapılabilir. Şunu da ilâve edelim ki, bu yardımlar ne kadar itinalı yapılırsa yapılsınlar, hiçbir zaman doktora mü-racaati lüzumsuz kılmazlar. Maksat hava taarruzu esnadında veya hemen bu taarruzu müteakip, hekim gelinceye kadar yapılması zarurî ilk yardımı yapmaktır. Bilhassa gazlılara yapılacak ilk yardım şekli bunların âkıbet-leri üzerinde pek müessir olur.

Oksijen Cihazında Kullanılan Oksijen

Çeviren: Vasfi GÖKÇE

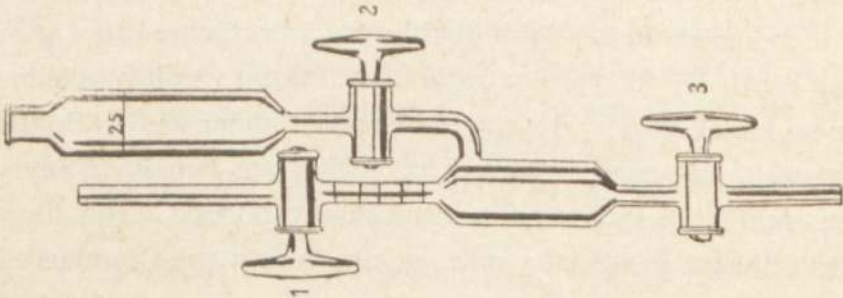
Esas mesele oksijenin safiyeti derecesidir. Bir çok oksijen fabrikaları oksijeni % 98 ve daha yüksek safiyette yaparlar. Bu oksijen kaynakçılıkta ve diğer teknik sahada kullanılmakta olup oksijen cihazları için de müsaittir.

Alman Hava Nazırı ve Hava Başkumandanı Z L 4 e No: 93 56/37 ve İkinciteğrin 1937 tarihli oksijen enhalasyon ve ordu tipi oksijen cihazlarının oksijenine ait tamiminde, oksijenin % 98 - % 99 safiyette olacağını kat'i bir ifade ile bildirmektedir. Buna göre, oksijen veren müteahhit firmadan oksijenin safiyetine ait bir garanti vesikası almak lâzım gelir.

Tatbikatta, kullanılmakta olan oksijenin safiyetinin meçhul olduğu vak'alar vardır. Böyle hallerde oksijen safiyetini muayene etmek icabeder.

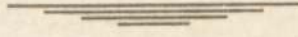
Bu işe elverişli cihaz, Auer firması tarafından tekemmül ettirilen oksijen analiz cihazı «Oxymetre» dir. Bu cihaz, mütehassıs olmıyan her şahsa bile oksijen muayenesi yapmak imkânını verir.

Cihaz, bir cam pipetten ibaret olup imal tarzı resimde gösterilmektedir. Bunun aksamı ise, muayene edilecek oksijen bombasına bağlamağa mahsus kısım, bir lâstik hortum ve imtisas mayiini havi bir şişeden ibaret-

tir. Hepsi elde taşınır küçük bir sandık içine yerleştirilmiştir. Bütün cihaz, teferrüatiyle birlikte yalnız 1900 gram ağırlığındadır. Bir muayene yapılmak istendiği zaman, bağlantı kısmı oksijen bombasına vidala-

nır ve buna lâstik hortum geçirilir ve bomba supabı hafif açılır. Bu takdirde hortumun son ucundan az miktarda oksijen gelmeğe başlar. Bundan sonra oksijenin her üç musluğu açılır ve hortumun ucu 3 numaralı musluğa geçirilir. Oksijen, 3 dakika kadar cihazdan geçirilir, sonra oksijen cihazı süpabı kapatılır, cihaz alınır ve arkasından her üç musluk kapatılır. Bundan sonra imlâ hunisi 25 rakamıyla gösterilen yerine kadar imtisas mayii ile doldurulur. Tazyik muvazenesi için 3 numaralı musluğu kısaca açıp kapadıktan sonra, aradaki 2 numaralı irtibat musluğu açılır, musluktan derhal imtisas mayii içeri girer ve oksijen ile hali işbaa gelir. Bu suretle cihaz içinde bir aşağı tazyik husule gelir ve daha imtisas mayii massedilir. Bundan sonra 2 numaralı musluk kapatılır ve hafifçe sallanır, bu esnada doldurma hunisinden tutmak lâzımdır. 2 numaralı musluğu açmak suretiyle tekrar imtisas mayii içeri bırakılır ve arkasından musluk kapatılarak hafifçe sallanır, bu suretle bütün mayi cihazı tamamen kaplayıncaya kadar devam edilir. Ve nihayet içeride bir gaz habbesi bırakılır ki bu da cihazı ters çevirmek suretiyle 1 numaralı musluğa getirilir. Gaz habbesi artık küçülmez bir hale geldiği zaman imtisas bitmiş demektir ve o zaman müş'ir okunabilir. 1 numaralı musluğun bulunduğu mektir ve o zaman müş'ir okunabilir. 1 numaralı musluğun bulunduğu cam boruda (% 95-100) müteaddit rakamlar vardır ki bunlar oksijenin safiyetini gösterirler. İmtisas mayii tekrar şişeye doldurulur ve orada bulunan bakır kafesi ile kendi kendini tecdit eder ve tekrar kullanılır bir şekle girer.

Gençlik :

Kızılây Kurumu Neşriyatından

Yıllık ve Büroşürleri

Okuyunuz...

Draeger «Uh» Tipi Oksijen Tulumbası

Çeviren: Vasfi GÖKÇE

Draeger «Uh» tipi el ile işler oksijen imlâ tulumbası tarifesi:

10-50 litre hacmindeki büyük çelik tüpler ticarete 150 atmosfer tazyikle doldurulur, yani 150 misli bir tazyik. 150 atmosfer demek, gazın bulunduğu çelik şişe cidarlarına her santimetre murabbına 150 kilo tazyik yapıyor demektir.

Tazyik edilmiş gazın mütemadiyen artan, kullanışında müteharrik şişelerden, gaz koruma cihazları ve dalgıç cihazları bombaları için bilâ vasıta alınması kabil değildir. Bu sebepten koklama ve tecrit cihazlarına büyük bombalardan oksijeni yine 150 atmosferle nakletmek meselesi meydana çıkıyor. Buna en yakın şekil, tazyika mukavim bir irtibat borusu, kontrol manometresini havi bir nakil başlığı elde bulundurmak, küçük bombayı büyük bomba ile bağlamak, bombaların supaplarını açmak ve oksijen vermektir. Oksijen tamamen cereyan ettirildikten sonra küçük bombadaki oksijenin daha aşağı bir tazyikte olduğu görülür. Bu azalış küçük bombanın büyüklüğüyle artar. Meselâ: 10 litre hacmindeki bir bombaya 50 litre hacmindeki bir bombadan bu suretle oksijen nakl olunursa bidayette 150 atmosfer olan oksijen $\frac{1}{5}$ büyütülmüş bir hacme geçtiğinden bu şekle mütenasip olarak $\frac{1}{6}$ nisbetinde daha aşağı bir tazyik yani takriben 125 atmosfer olur. İkinci bir bomba doldurulacak olursa elde edilecek tazyik takriben 104 atmosfer olacak... Bu suretle büyük bombadan iş bombasına nakledilecek oksijen hiç bir zaman talimatnamenin istediği atmosfer tazyik elde edilemez. Doldurulacak bomba küçüldükçe fark da nisbeten az olur. Oksijenden daha iyi istifade edilebilmek ve oksijen zayıatını asgarî hadde indirmek için tulumba usulünü kullanmak icap eder.

El ile işler Draeger yüksek tazyik imlâ tulumbası, eğer burada gösterilen talimata riayet edilirse, küçük bombalara büyük bombalardan oksijen nakli az bir çalışma ile doldurmayı temin eder.

Tulumbanın esas aksamı (1) No. lu resimde makta olarak gösterilmiştir. Burada iki tulumba silindiri görülüyor. (11) Burada el ile işliyen

kol (9) vasıtasıyla müşterek piston gövdesi (3) aşağı ve yukarı hareket ettirilir. Aşağı harekette piston silindiri terkeder, hasıl olan boşluğu verme tulumbası (25) vasıtasıyla ve emme supabı (18) merbut küçük bombadan oksijen girer. Pistonun yukarı doğru hareketinde oksijen yukarı silindirde tazyik edilir. Arka kapak veya emme supabı mâni olduğundan geri gelmez. Şu halde oksijen tazyik edilen ve tazyik supabı (19) vasıtasıyla tazyik borusu (26) vasıtasıyla sıkıştırılır. Bu tazyik supabı (19) yalnız doldurulacak oksijen bombası istikametinde açılır. Bu suretle oksijenin geri kaçmasına mâni olunur. Tazyik borusunun ucunda bir doldurma başlığı vardır. (27) Bu da bir kapama supabı ile bir rabit civatasından ibarettir. (29) Bu irtibat civatası vasıtasıyla tazyik borusu ile doldurulacak bomba arasında bir gaz geçirmez ve tazyika mukavim irtibat temin edilmiş olur.

Doldurma civatasının kapama supabı, doldurulacak bombanın değiştirilmesinde oksijenin çıkmasına mâni olmağa hizmet eder. Doldurma civatasıyla merbut bir manometrenin (28) ile elde edilen imlâ tazyiki tesbit edilir. Tulumbanın emme ve oksijen cereyan eden kısmında ikinci bir manometre mevcuttur. (31).

Bu da büyük bombadaki oksijenin tazyikini gösterir. Aşağı ve yukarı hareket eden silindiri gaz ve tazyik geçirmez olarak hareket ettirebilmek için her iki silindire birer yivli kapak konmuştur. Bunlar deri manşetlerle madenî halkalardan ibaret olup, yerine göre üç takım, bir taraftan somunla piston koluna karşı ve diğer taraftan silindir cidarlarına karşı sıkılırlar ve bu suretle silindirde bulunan oksijenin dışarı çıkmasına yol bırakılmamış olur.

Tulumba ile doldurma şu şekilde olur:

Doldurma yıldızına (Resim: 2) 3 adet 30-50 kübik litrelik oksijen bombası rabtedilir ve bunlara tebeşir ile 1-2-3 numaralar yazılır. Bunlarda evvelâ 150 atmosfer tazyik altında oksijen vardır.

Evvelâ başta yazılan kesif şekilde akıtma usulüyle çalış! Doldurulacak bombayı tulumbanın doldurma somununa bağla, supabı aç, tulumba supabını aç ve nihayet büyük bombalardan 1. No. lu bombanın supabını aç. Şimdi oksijen doldurulacak bombaya doğru akmağa başlar. Tazyik müsavatından sonra elde edilen tazyik takriben 130 atmosfer olacaktır. Bundan sonra tulumba kolu aşağı yukarı kaldırmak suretiyle hareket ettirilir. Daima (2) numara ile gösterilen yere kadar, bu hareket doldurma kolundaki manometre 160 atmosfer gösterinceye kadar devam eder.

Gaz, doldurma esnasında tulumbanın kızması nazarı itibara alınarak, daima usulen haiz olması lâzım gelen 150 atmosferden biraz fazla olması lâzım gelir. Çünkü doldurma bittikten sonra biraz geri gider ve soğur. Bunu müteakip doldurulan bombanın ve tulumbanın supabını kapa, doldurulan bombayı çıkar ve onun yerine diğer boş bir bombayı koy. Bu iş bir kaç defa tekrar edilir. Nihayet 1. numaralı bombadaki atmosfer tazyiki çok aşağı, meselâ: 110 atmosfere düşer. Ve tulumbada işlemek güçleşinceye kadar devam eder. Bundan sonra 2. numaralı oksijen bombası ele alınır. Doldurulacak bir bomba bağlandıktan, ve 1. numaralı bombadaki oksijen cereyana bırakıldıktan sonra 100 atmosfer hasıl olsa, doldurma manometresi 140 atmosfer gösterinceye kadar tulumbayı bas, 1. numaralı bombanın supabını kapa, ve 2. numaralı bombanın supabını aç, bunun tazyiki henüz 150 atmosferdir. Tazyik müsavatından sonra manometre takriben 148 atmosfer gösterir. Biraz tulumbayı işlettikten sonra kolayca 160 atmosfer hasıl olur. Bu suretle büyüklüklerine göre 10-20 küçük bomba kolayca doldurulur. Nihayet bu şerait altında çalışmak güçleşir. Bu takdirde 3. numaralı bombayı işlemek lâzım gelir. Ve bununla normal çalışmak tekrar mümkün olur.

1. numaralı bombada 70 atmosfer olsun, 2. numaralı bombada 110, 3. numaralı bomba tam tazyik 150 atmosferi havi olsun. 1. numaralı bombadan doldurulacak bombaya serbestçe oksijen akıt, takriben 65 atmosfer elde edilir. Tulumbayı basarsan 105 hasıl olur. 1. numaralı bombanın supabını kapat, 2. numaralı bombanın supabını aç, tekrar tazyik muvazenesi hasıl olur.

Meselâ: 108 atmosfer; şimdi tekrar 140 atmosfere kadar tulumbayı bas, 2. No. lu bombayı kapatıp 3. No. lu bombayı açtıktan sonra tekrar 3. No.lu bomba ile doldurulacak bomba arasında tazyik muvazenesi hasıl olur. Bu da takriben 148 atmosferdir. Tulumbayı basmaya devam edince 160 atmosfer elde edilir. Bu usul, bağlanan bomba ile tulumbayı basmak suretiyle artık 50-60 atmosferden fazla elde edilemeyinceye kadar, ve bu takdirde daima müteakip bombanın takribî atmosfer tazyiki elde edildikçe, az bir kuvvet sarfiyle ve mevcut oksijenden en müsait şekilde istifade edilmek suretiyle devam edilir. Vaki, yüksek tazyika tulumba ile daha az basmak, ve oksijeni daha yüksek tazyikte bulunan bombadan serbest cereyan ettirmek suretiyle iş azaltılmış olabilir, fakat bu takdirde 3. No. lu bomba tazyiki daha çabuk inmiş olur. O zaman 3. No. lu bombayı 2. numara, 2. No. lu bombayı 1. numara yapmak ve 1. numarayı çıkarmak lâ-

zım gelir. Belki bu esnada 1. numarada 30-40 atmosfer vardır. Fakat artık işe yaramaz. Bu usulü yalnız muvakkat bir zaman için acele işlerde tercih etmek doğru olur. Şu halde: 3 No. lu bombada mümkün olduğu takdirde uzunca bir müddet yüksek tazyik elde bulundurmak lâzımdır ki yukarıda yazıldığı gibi icabında imlâ müddetini kısaltmak kabil olsun.

Doldurma daima, en az tazyiki gösteren bomba ile başlamalıdır. Bunun için bombaları tebeşirle numaralamağa ihtiyaç vardır.

Oksijen fabrikasından taze oksijen elde etmek için, fabrika ile nakliye imkânlarının kolaylığı ve mesafenin yakınlığı derecesine göre 1. No. lu bombadan istifade derecesine dikkat edilir. İcabı hale göre 20 atmosfere kadar inebilir. 10 atmosferden aşağı nadiren düşer, o zaman bombada kalan oksijen, bombanın irtibatı çözüldükten sonra tamamen boş bir bombaya serbest cereyen ettirmek suretiyle sarfolunur. Yahut bu kalan oksijen, hava ile dolu küçük bombayı yıkamak için kullanılır. Bu suretle küçük bomba 8-10 atmosferle doldurulmuş olur ki bu da 1/10 hava ve 1/10 oksijenden ibaret olur. Ve derhal tekrar dışarı salverilir. Bundan sonra yeniden 8-10 atmosfere dolduruldukta içeride 1/100 hava ve 99/100 oksijen hasıl olur. Bu suretle yıkamak, imdadı sıhhide bombada oksijen mikdarı mümkün merteye 99/100 olması matlup olduğundan, mutlaka lâzımdır. Şu halde kullanılacak bombaların supaplarını, oksijeni sarfeyledikten sonra, aslâ açık bırakmamalıdır. Çünkü içine atmosferik hava dahil olabilir.

Öyle zannedilebilir ki, üçten fazla oksijen bombası kullanılırsa çalışmayı azaltmak kabil olur. Tulumbayı basmak cihetinden bu doğru ise de, doldurmak için bir bomba daha almak, bunun supaplarını açmak, kapatmak ve ondan sonra tulumbayı basmak için daha fazla kuvvet sarfedileceğinden, bu şekil daha müsait değildir.

(Bitmedi)

NOT: Bunlara ait resimler önümüzdeki nushaya konacak.

Yeni İperit Detektörü

çeviren: Doçent Dr. Cemil DİKMEN

Son zamanlarda yodik asitin iperit için mükemmel bir teşhis vasıtası olduğu keşfedilmiştir. Bunu ilk defa meydana çıkaran Almanyada Auer fabrikası olmuştur. Bu teamülü yapmak için yalnız bir miyar ve bir cam boru kâfidir.

Şekil 1 de böyle bir muayene cam borusu gösterilmiştir. Bu, orta yeri ezilmiş bir cam borudan ibarettir. Borunun ezik yerine hususî surette hazırlanmış silikat asiti gel'i konmuştur. Bu gelin üst ve alt tarafında tabaka halinde kuvarts kumu vardır. Bu kuvarts tabakaları gel tabakasından farksız gibi görünmekle beraber, zehir maddesi bunun sathında fazla miktarda tutulmaz, bu suretle gel tabakasında vuku bulan renk değişmesi, kuvartsın beyaz kalan rengi yanında bariz bir şekilde göze çarpar.

Miyarın esas silikat asiti geli tarafından toplanan iperitin yodik asitten yod açığa çıkarması ve açığa çıkan yod'un esmer renkte göze görünmesidir.

Bu usulün faikiyeti, renk değişmesinin çok bariz olması ve yalnız bir miyar mahlûlünün kâfi gelmesidir. Renk değişmesi karanlıkta, elektrik lâmbası zıyasında bile farkedilebilir.

Yodik asit teamülü aynı zamanda çok hassastır. Havanın bir metre mik'abında 7 miligram iperit bulunursa, 15 derece hararete, havadaki iperit buharı kesafeti 1/50 olur. Bu kesafetteki iperitli havadan her bir harekette 75 santimetre mikâbı emmek şartıyla 40 harekette emilen iperit, miyarın damlatılmasından yarım dakika sonra zayıf, fakat bariz esmer bir halka verir. Burada teamüle giren zehir miktarı 0,02 miligramdır. Şu halde 7 Mg/m³ hassasiyet hududu addedilebilir.

Bu teamül, iperitteki kükürt atomunun tahammüzüne istinat eder. Bi-

nalenaleyh diğerk kabili tahammüz cisimlerin de aynı teamülü vereceğı tabiidir. Böyle olmakla beraber bu teamüle hemen hemen yalnız iperiti gösteren bir teamüldür denilebilir.

Aşağıdaki cetvelde yodik asidi ile tecrübe edilen bir kaç cisim yazılıdır. Her tecrübe için takriben 1,2 litre zehir + hava mahlûtu alınmıştır. (Tekâsüfiyet rakamları yazılı olmıyan tecrübeler, bir kapsül içinde bulunan bir kaç damla zehirin üzerindeki havayı emmek suretiyle yapılmıştır.)

Yodik asiti teamülünün muhtelif cisimlere tatbiki

I. Kimyevî savaş maddeleri

Savaş maddeleri	Tekâsüfiyet	Tesir
Klorpikrin	40 mg/m ³	Taamül yok
Fosgen	11 mg/m ³	Yodik asidi ilâvesinden hafif sarı bir renk, miyarın ilâvesinden sonra renk kayıp oluyor.
Siyanidrik asidi	1,1 mg/m ³	Taamül yok
Klark	50 mg/m ³	Hafif sarı halka

II. Smaî Zehirli Gazlar

Kükürt di oksit	Hacım 1,5 %	İperitte olduğu gibi koyu halka
Klor	Hacım 0, 5%	Fosgende olduğu gibi yodik asidin ilâvesinden evvel hafif sarı bir renk (Miyar ilâve edildikten sonra kaybolur.)
Kükürtlü hidrojen	Hacım 0,33 %	İperitte olduğu gibi koyu esmer halka
Azot oksitli gazlar	Hacım 0,5 %	Yodik asidin ilâvesinden evvel hafif yeşil bir renk. Miyar ilâve edildikten sonra kaybolur.
Amonyak	Hacım 1,0 %	Taamül yok
Karbon monoksit	Hacım 1,0 %	Taamül yok

III. Muhtelif Buharlar

Karbon sülfür	Miyarın ilâvesinden evvel hafif sarı renk, ilâvesinden sonra esmer halka.
Dört klorlu karbon	Taamül yok
Benzin	Taamül yok
Petrol	Taamül yok
Makine yağları	Taamül yok

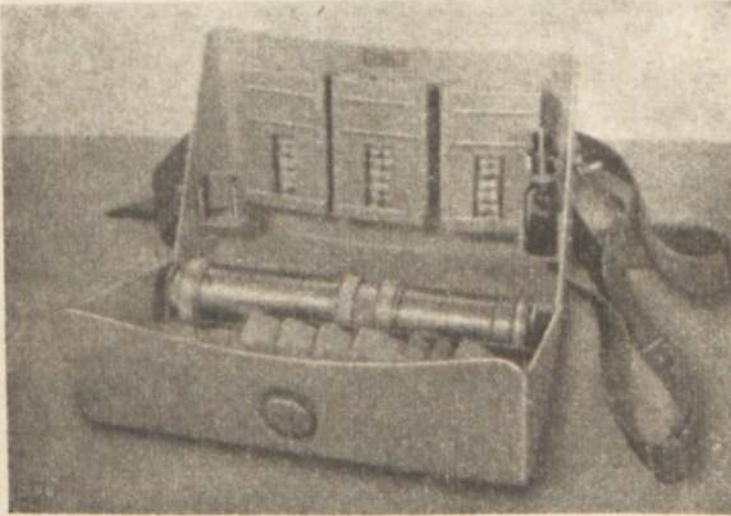
Yodik asidin yardımıyla teşhis edilen cisimler iperitten başka, arsinler, kükürtlü hidrojen, kükürt di oksit ve kükürt klorürdür. Bu gibi cisimlerin iperitle beraber kullanılması ihtimali pek uzaktır. Fakat meselâ muayyen kimya fabrikalarında teamülün hangi cisim tarafından verildiğini ayrıca tetkik etmek lâzımdır.

Yodik asidi teamülünün yalancı sarı haç maddelerile de müsbet netice vermesi gaz arayıcılarının talim ve terbiyesi için çok mühimdir. Kokusu iperite müşabih olan ve yalancı sarı haç olarak kullanılan Dithian maddesi, iperit gibi kabili tahammuz kükürdü ihtiva eder.

Fosgen, difosgen, klorpikrin gibi savaş maddeleri ve siyanidrik asid, klor, amonyak, karbon monoksit gibi zehirli gazlar veya benzin, petrol, karbon sülfür, dört klorlu karbon gibi muhalliller yodik asid ile teamül vermezler.

Yodik asid, bu teamülü kışın da yapabilir. Meselâ 5° de yapılan tecrübede iperit ile bariz bir netice elde edilmiştir. Şu kadar ki miyarın ilâvesinden sonra esmer halkanın teşekkülü soğuk havalarda biraz daha uzun sürer (meselâ 60 - 80 saniye).

Yodik asid teamülünün gaz keşfinde kullanılması için Auer fabrikası tarafından bir iperit keşif cihazı imal edilmiştir. Bu cihaz tecrübe bocucuklarını ve miyarı ihtiva eden ve hafif madenden mamul bir kutudur. (Resim 1) Bu kutu boyuna asılır ve kemeri vasıtasıyla tesbit edilerek vü-

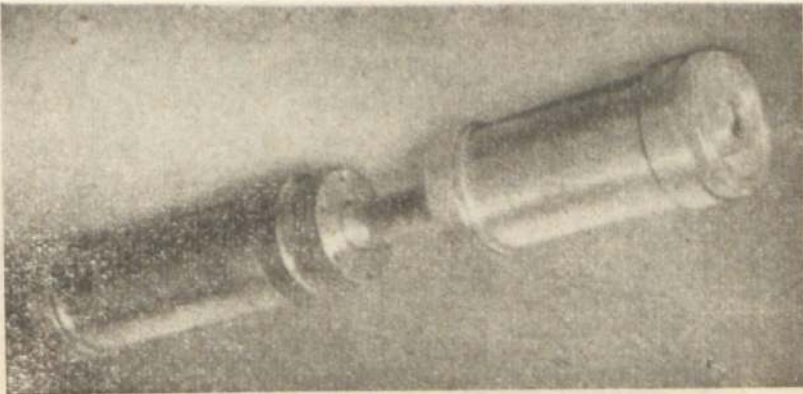
Resim : 1

cutun ön ve biraz yan tarafında taşınır. Kutunun kapağı çekmek suretile açılır. Kutunun içinde, gaz arayıcının süpheli havayı tecrübe borucugundan emmesi için bir pompa vardır. Bundan maada kutuda mukavvadan yapılmış huniler bulunur. Bu huniler tecrübe borucuguna takılır ve içine kum, ot, yaprak, kâğıt ve pamuk gibi mayi iperit ihtiva ettiği şüphe edilen maddeler konur. Emilen hava bu maddelerden iperit buharını çeker.

Tecrübe borucukları kutunun arka cidarındaki üç muhafazaya yerleştirilmiştir.

Bunlardan bir tanesi alınmak isteniyorsa, her mahfazanın üst tarafında bulunan bir yaya basmak kâfidir. Bu suretle kutunun içine düşen borucuk, gaz arayıcı tarafından, gaz eldivenlerine rağmen kolaylıkla tutulabilir. Kullanılmış borucuklar mahfazanın üst tarafına konur ve yeni borucuk alındığı zaman mahfazanın içine düşer, bu suretle gaz arayıcının yaptığı işleri kontrol etmek imkânı da vardır. Kullanılmış borucukların yanlışlıkla bir daha kullanılmaması için kullanılmamış borucukların üst tarafında bir alüminyum çubuk konulmuştur.

Miyarın içinde bulunduğu damlalık şişesi borucukların bulunduğu bir mahfazanın yanında kutuya tesbit edilmiştir. Şişenin kapağı bir yay ile sıkıştırılmıştır ve kapağın üzerindeki ok şişeyi açıp kapamak için yapılacak hareketi gösterir. Bundan maada kutuya bir şişe daha konulmak için tertibat yapılmıştır. Bu suretle iki muhtelif miyarla çalışmak imkânı da verilmiştir. (Çok kereler bu ikinci yere bir kireç kaymağı kutusu konulur. Bu kutunun kapağı saplı olup kireç kaymağını çıkarmaya da yarar) Bazan 2 numaralı resimde görülen pompa yerine kapağın içinde lâstik

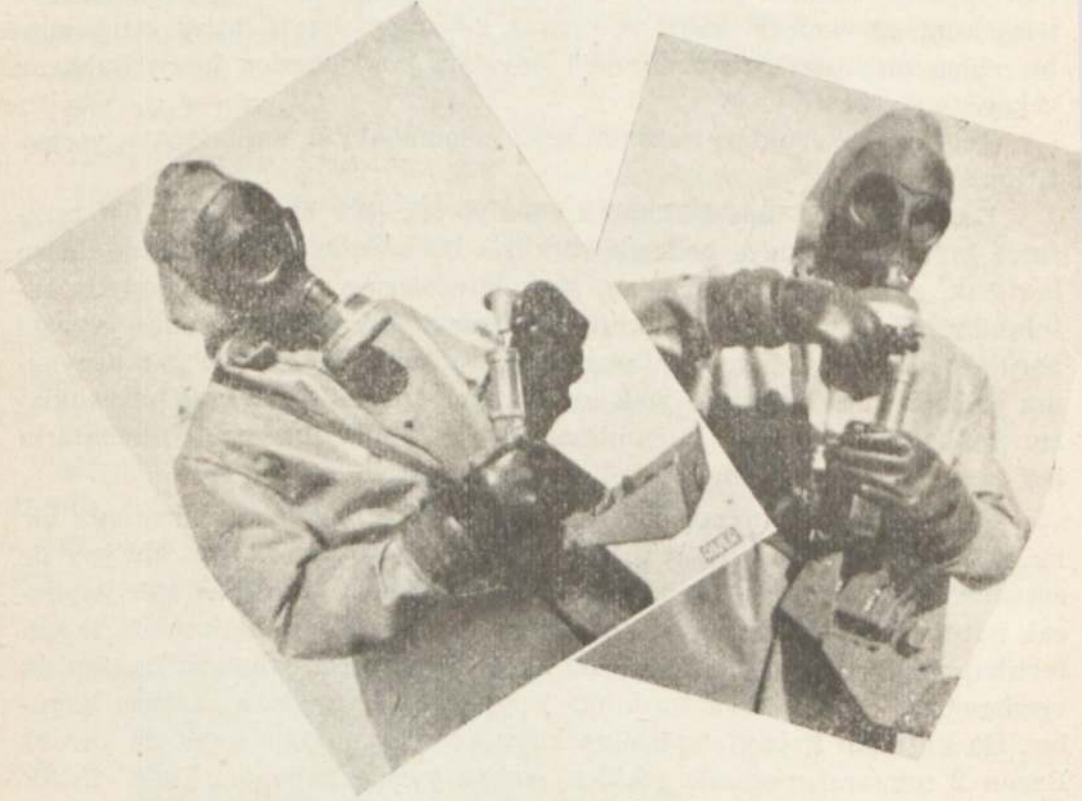
Resim : 2

KIZILAY MECMUASI

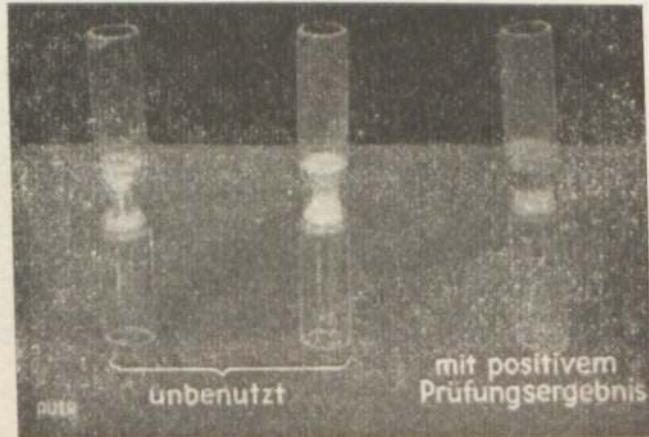
armut şeklinde bir pompa vardır.

Teşhis ameliyesi aşağıdaki şekilde icra edilir:

Gaz arayıcı pompanın ucuna cam borucuğu taktıktan sonra bunun üzerine huniyi geçirir ve içine muayene edilecek maddeyi koyar. (Resim 3)

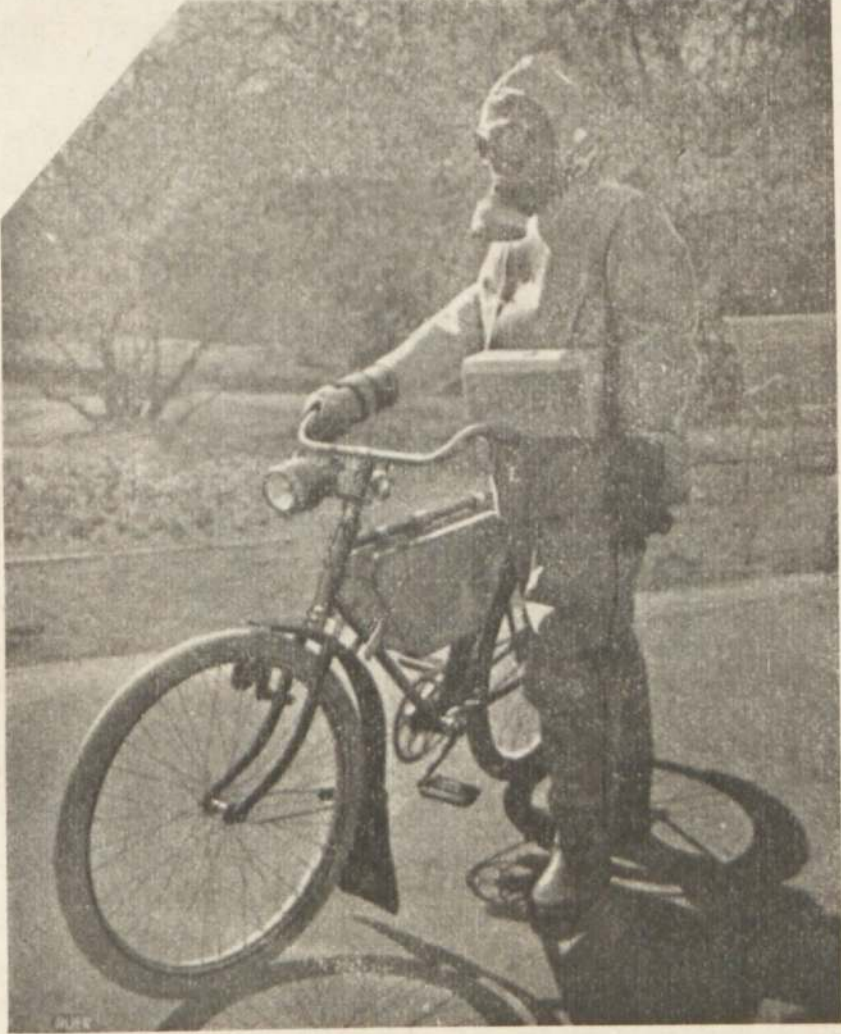
Resim : 3

Resim : 4

KIZILAY MECMUASI

Huniyi evvelâ doldurup sonra borucuğa geçirmek de kabildir. Bundan sonra pompa takriben 20 defa işletilir ve hunu çıkarıldıktan sonra borucuğa 2-3 damla miyar mahlûlü ilâve edilir. Eğer iperit varsa, 10-20 saniye sonra tecrübe borucuğunun ortasında esmer bir halka teşekkül eder; aksi takdirde renk değişmez. (Resim 4)

Resim : 5

Bu cihaz gaz arayıcısını çok mes'uliyetli olan vazifesini kolay ve emin bir surette ifa etmesini temin eder. (Resim 5)

Auer detektörü bilhassa kalıcı gazların teşhisi için düşünülmüştür. Fakat cihaz küçük tebeddülâtla ve muvafık miyarlar ile diğer zehirli gazların teşhisi için de kullanılabilecek bir hale getirilebilir.

Kızılây

Karagün

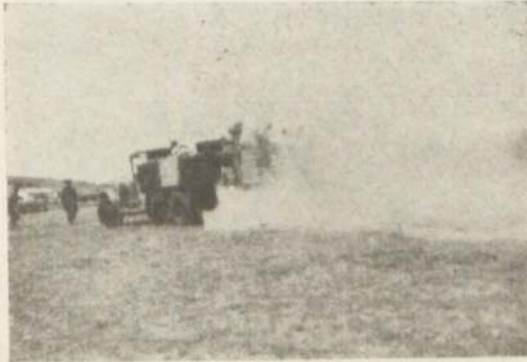
Dostudur

Memleketimizde Pasif Korunma Hazırlıkları

Yazan: Dr. Nuri Refet KORUR

Memleketimizde pasif korunma işleri çok ümid verici şekilde inkişaf etmektedir. Bir yandan hemen hemen her şehir ve kasabada pasif korunma için icap eden ekipler kurulurken, diğer taraftan da bu ekipleri sevk ve idare edecek, bunların talim ve terbiyesini deruhte eyliyecek olan elemanlar yetişmektedir.

Pasif korunmanın bir mühim rüknünü teşkil eden gazdan korunma işlerinde muallimlik edecek olanların yetişeceği Gaz Okulunun inşaatı bit-

(Resim: 1)

miştir. Gaz Okulu, değil Balkanlarda, belki dünyanın her tarafında kendisini gösterecek bir mükemmeliyette yapılmıştır. Yakında mefruşatı tamamlanır tamamlanmaz faaliyete geçecek ve kıymetli mesaisine başlayacaktır. Gaz Okulu bir yandan ikmal edilirken diğer taraftan da bütün vekâlet ve vilâyetlerden gelmiş olan çok seçme bir kitle, Ankarada gazdan korunma kursunu tamamlamışlar ve bütün memlekete dağılarak mühim vazifelerini görmeğe başlamışlardır. Kendilerine hocalık etmek şerefine nail olduğum bu kıymetli zevat, bir çok mahrumiyetlere rağmen bütün kursun devamı müddetince çok derin alâka göstermişler ve cidden çok muvaffak olmuşlardır.

1 ve 2 No. lu resimler bu kursta yapılan bazı tatbikatı göstermektedir.

Gerek Dahiliye Vekâletinin ve gerek Hava Müdafaa Genel Komutanlığının ve Gaz Komutanlığının gösterdikleri gayretler sayesinde pasif korunma işleri memleketimizin her tarafında şayanı şükran bir tarzda inkişaf etmektedir. Bu inkişaf tetkik olunduğu zaman bir çok kıymetli zevatın şahsî gayret ve fedakârlıkları dahi göze çarpmaktadır. Buldukları az malzemeden azamî surette istifade ederek, bir çok eksikleri bizzat temin ettikleri vasıtalarla tamamlayarak çok güzel eserler meydana getiren bir çok arkadaşları burada ayrı ayrı zikretmeğe imkân yoktur. Yalnız şu kadar söyleyebilirim ki, muhtelif vesilelerle Ankaradaki gaz kurslarına iştirak etmiş olan memur, hekim, kimyager, eczacı, muallim, şimendiferci ve

(Reism : 2)

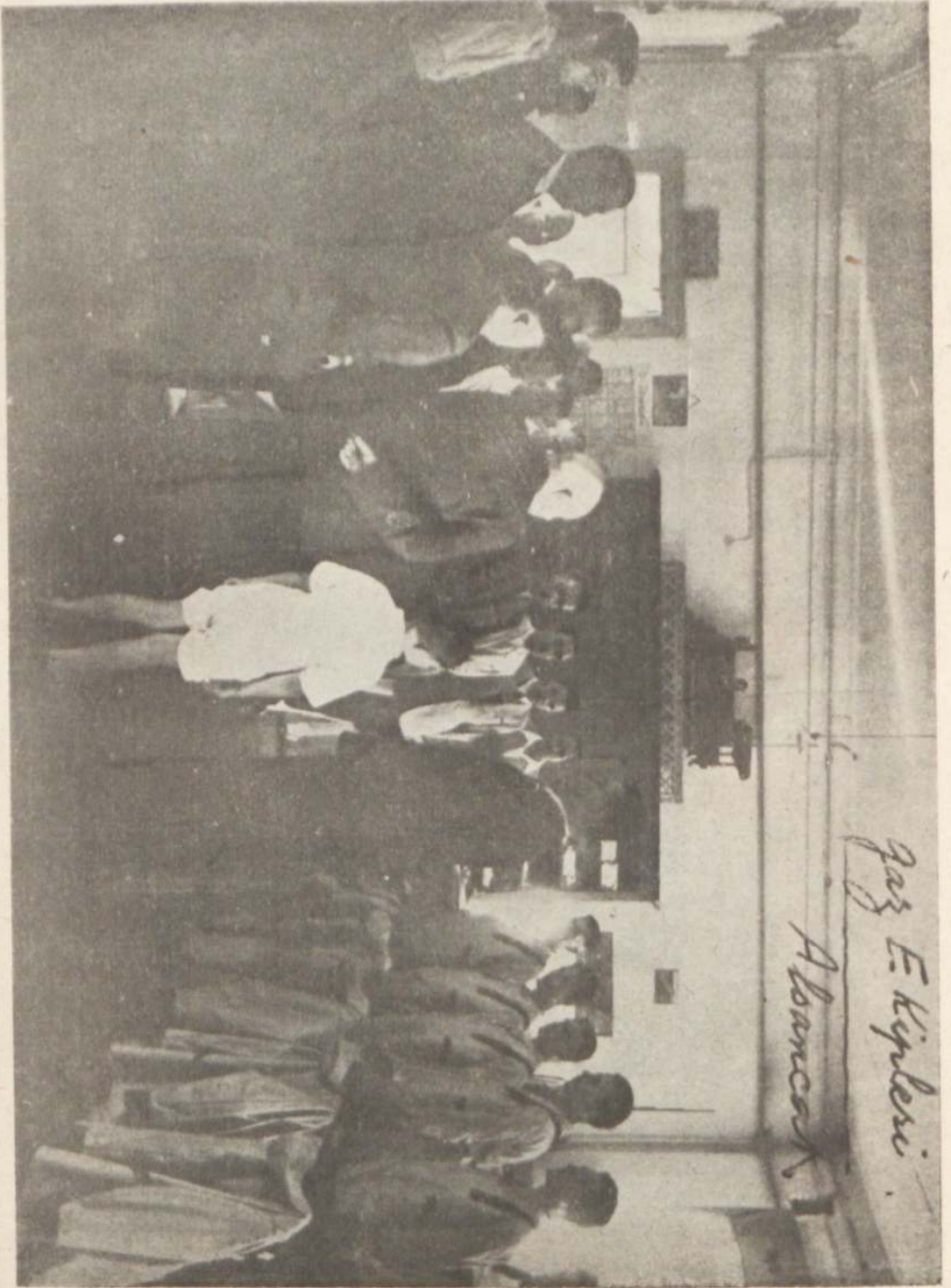
(Resim : 3)

(Resim: 4)

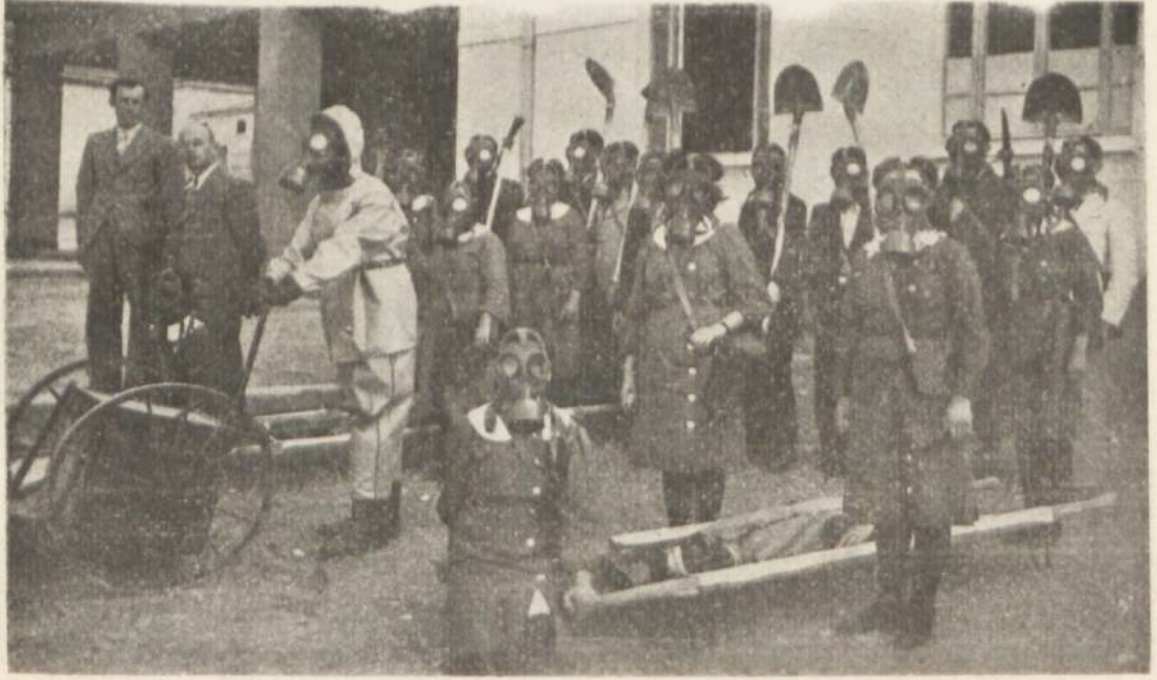

(Resim: 5)

göz Ekiplesi
Almanca

KIZILAY MECMUASI

(Resim: 7)

(Resim: 8)

(Resim: 9)

sair mesleklere mensup zevattan bir çoğu geldikleri mahalle döndükleri zaman bulundukları yerlerde bu sahada çok feyizli bir çığır açmağa muvaffak olmuşlardır. 3, 4, 5 No. da Eskişehirde can kurtarma ve gaz temizleme işlerine ait resimleri görüyorsunuz. Bu takımları teşkil eden Bay Nafiz Lim Ankaradaki gaz kurslarında yetişmiştir.

6 No. lu resimde İzmirde teşekkül eden bir gaz temizleyici grubunun Sayın Münakalât Vekilimiz tarafından teftiş olunduğunu görüyorsunuz. Bu temizleme grubunu teşkil eden ve resimde Sayın Vekile izahat verildiği görülen Bay Rifat İyison kezâlik Ankara gaz kursunda yetişmiştir.

7, 8, 9 No. lu resimler yine gaz kursunda yetişen Manisada muallim kimyager Bay Halit Giray'ın orta mektepte basit vasıtalarla teşkil ettiği sıhhiye, can kurtarma ve gaz temizleme ekiplerini göstermektedir.

Kızılayın kendi bahçesinde en son Winkel sistemine göre yaptığı 50 kişilik sığınak tamamlanmıştır.

Bu sığınak gerek bir modern sığınak olmak ve gerek nisheten ucuza

KIZILAY MECMUASI

maledilmek bakımından pasif korunma haberleri arasında zikredilmeğe lâyık bir binadır.

Her zaman her yerde hazırlıklı olmak esastır. Temenni edelim ki memleketimiz harp âfetinden uzak kalsın ve yapılan bütün hazırlıklar: sırf sulhu korunaya yarasın.

TASHİH

Geçen nüshamızda Fransızcadan çevrilerek **KİMYA HARBI** başlığı altında intişar eden yazımızda fosgen kelimesi yanlışlıkla Fujen şeklinde dizilmiştir. Bu hatâyı tashih ederiz.

Kezâlik aynı nüshamızın 275 inci sahifesinin son satırında «Kiyanus gazı duman saçan gazlar zümresine iştirak ettirilmiştir.» cümlesi «Hamızı Kiyanusma gazı duman veren maddelerle birleştirilmiştir» şeklinde tashih edilecektir. Sayın okuyucularımızdan özür dileriz.

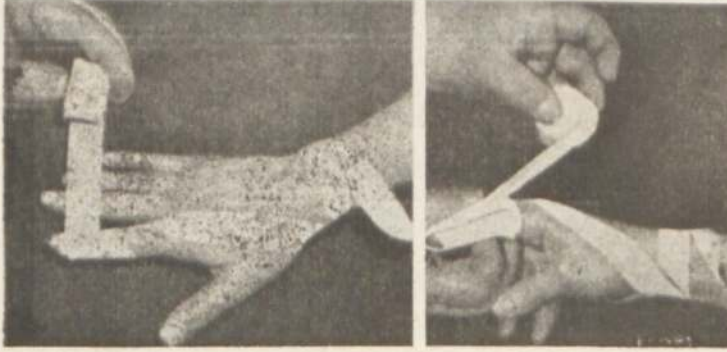
İlk Sıhî Yardım

(168 inci sayıdan devam)

Bu nevi sargılar sadece cerrahlar tarafından kullanılabilir. Meğer ki el ve ayak parmaklarına ilk imdatcılar da tatbik edebilir. Her halde ilk imdt işlerinde pek muvafık sargılardan sayılmaz. Çünkü pansuman üzerinde durdurulmaları için pratik ister. Birde (adeziv) ler kullanılmadan durmazlar.

Mamafih bir ilk imdatçı, çok kere eline ne geçerse kullanmak mecburiyetinde bulunacağından yuvarlak sargılar hakkında da ufak malûmatı olması gerektir. Bu sargıların başlıca kullanılmaları:

1— Kompres yapmak için; bu pansuman ve kompresler bahsinde söylenmiştir.

A

B

C

Şekil: 37 — Parmak sargısı

2 — Mizabe yerine kullanılan yumuşak şeyleri tutturmak için: Hattâ elde 3 köşeli sargılar bulunmazsa mizabeleri bağlamak için de kullanılabilir.

3 — El ve ayak parmaklarını sarmak için: $2\frac{1}{2}$ santim enindeki sargı kullanılır. El; el ayası aşağı olmak üzere, tutulur. Yaralı parmağın yanına geçilir. Önce bileğe sargıdan 1-2 defa sarılır. Sargı el arkasından öne, parmak tarafına getirilir ve parmak helezonvari sarılır. Tekrar el arkasından bileğe getirilerek bağlanır. Eğer yaralı parmaklar birden fazla ise her birisine ayrı ayrı sargı yapılır.

Bazı defalar parmak uçlarını da kapamak lâzım gelir. Şu halde parmağı yukarıda söylenildiği üzere helezonvari sarmalı. Sonra parmağın kaidesine yakın birer parmak ucuna doğru evvelâ parmak arkasından sonra parmak önünden bir kaç defa gelip gitmek şartıyla sarılır. (Şekil: 37 A. B. C.). Bu suretle kalın bir sargı yapılmış olur.

4 — Helezonlu ve makûs sarma — Kol ve bacaklar, bütün imtidadınca aynı kalınlıkta değillerdir. Buralara basit bir helezonlu sargı yapılırsa tutmaz, gevşer ve açılırlar. Bunun için kol ve bacağı yapılacak helezonlu sargı makûs tarzda yapılmalıdır. Ancak bunun yapılması oldukça güç ve pratik ister. Bilhassa ilk imdat işlerinde şayanı tavsiye değildir.

C

Şekil: 38 — Makûs helezonî sargı

Şimdi bu sargı nasıl yapılacak? Önce bilekten başlanır ve kolun yuvarısına doğru sarılır. (Şekil: 38 A. B. C.) Sargıyı sağ elde tutmalı ve

kolu saat rakas hareketi gibi sarmalı. (Bittabi solaklar sargıyı sol ellerinde tutacaklardır). Sargı sarılırken sargı yumağını 7-8 santimetreden fazla açmamalı. Sargıyı muhkemleştirmek için uzvu aşağıdan yukarı ve her bir sarmanın hemen üçte biri kapanmak şartıyla dairenmadar sarmak gerektir (şekle bakınız). Eğer uzuv çok geniş ise bir de makûs istikame-tinde yani yukarıdan aşağı sararak gelmeli. Bunun için sol elin baş parmağını sargının alt kenarına basmalı, ve sargının kaymaması ve gevşememesi için de sağ eldeki sargı yumağını germeli. Sargı işi bitti mi sargıyı gevşememek üzere kahnca bir emniyet iğnesi veya kuvvetlice bir düğüm ile tesbit etmektir.

Dört uçlu sargı

Bu isim, sargının manzarasından alınmıştır. Takriben bir yarda uzunluğunda ve 7-20 santimetre eninde ve bir parçası (Şekil: 39) da olduğu

Şekil : 39 — Dört uçlu sargı

gibi her iki ucundan yırtılır. Takriben 10 santim eninde, bir kısmı çene sargısı için pek muvafıktır (bu iş için 10 santim eninde bandaj - kompres de kullanılabilir). Burada gerçi gaz bezinden de sargı kullanılırsa da ince düşer. En iyisi biraz kalın olmasıdır.

Dört uçlu sargı, alt çene kırıklarında ve yaralarında en iyi vazife görür (Şekil: 40). Hattâ burun yaralarında da kullanıldığı (Şekil: 41) gibi baş yaralarında da kullanılabilir.

Yaralar ve yaraların ilk imdat tedavisi

ŞAPITR IV

İç ve dış deriyi yırtarak, parçalıyarak vücudun içerilerine kadar giren ârızalara «yara» diyoruz.

Yaralar başlıca üç türdür:

1. Kesik yaralar — Bunlar her hangi keskin bir âletle yapılan yaralardır. Çakı, ustura, kama, bıçak, veya kırık cam ve bardak ile de olabilir. Bu gibi yaralarda damarlar kesileceğinden kan bol akar ve etrafı heyecana sokar. Bu yaralarda, yara etrafındaki nesiç az harap olduğundan diğer yaralarda olduğu gibi intan tehlikesi o kadar varid değildir.

2. Parçalanmış ve ezilmiş yaralar — Kaba âletler, makineler, tren, araba, otomobil çignemeleri, patlayıcı cisimler veya sivri uçlu şeyler üzerine düşmek suretiyle alınan yaralardır.

Bunlarda da kan akar. Fakat damarların kesilmesi muntazam olmıyacağından kesik yaralarda olduğu gibi bol değildir. Bunlarda intan tehlikesi yoktur. Çünkü kirler, pislikler ve yabancı cisimler ekseriya yaranın derinliklerine kadar gitmiştir. Kan akıntısı da zayıf olduğundan ve harap olan nesiçler yaranın üzerinde ve kenarında kaldığından, bütün mikropolar yara içerisinde kalmış ve üremiş olurlar.

3. Vücut içine girmiş delik yaralar — Bunlar herhangi bir delen, giren ve sivri şeylerle husule gelebilir. Başlıca sebepleri çiviler, tel uçları, mermilerdir. Bunlar çok kanamazlar. Meğer ki içeride büyükçe bir kan damarı zedelenmiş olsun.

Bu yaraların temizlenmesi oldukça güçtür, ve ekseriya **Enfekte - Taaffün**) olurlar, ve tehlikeleri büyüktür.

Bütün yaralarda korkulacak başlıca iki şey vardır (1) intan, (2) kanama ve kan akması.

İntan tehlikesi herhangi bir yarada (küçük ve büyük) olabilir. Bereket versin ki bol kan akması dolayısıyla intan yaraların yüzde hesabıyla pek azında olur.

KIZILAY MECMUASI

İntan (Infection - Taaffün)

Tarif: Derinin hangi tarafında vücut zedelenmiş ise mikroplar oradan hemen yaranın içerisine girerler. Bu mikroplar sadece yara içinde büyümeyebilirler. Bazan yara etrafındaki nesce de girerek orada da çoğalırlar. Böyle pis bir yarada beş şey görülür:

Sıcaklık, ağrı, şiş, kırmızılık, irin.

İşte «intan» bu demektir.

Mikroplar o kadar küçük şeylerdir ki ancak yüksek derecede büyüyen mikroskoplarla görünebilirler. Her yerde bulunurlar. Cild üzerinde vücudun iç ve dışında, parmak ve ellerde, ağız ve burunda, ve tutulan, ellenen her şeyde vardır, ve çok mikdardadır.

Bir çok cins ve nevi mikrop vardır. Bazıları faydalıdır. Sütü ekşiten, yoğurt yapan mikrop gibi. Diğerleri çok zararlıdır ve insanda hastalık yaparlar. Tifo, difteri, dizanteri ve verem mikropları gibi. Bir kısmı da yaralara girerek intan yaparlar. Böyle pis yaralardan kana geçen mikroplar bir hastalık yapar ki adına (**Septisemi**) denir. Buna halk dilinde (**Kan zehirlenmesi**) derler.

Vücudumuzdaki cild ve gısayımuhati üzerinde binlerce mikroplar yaşar. Fakat bu iki hamî gısa zedelenmediği takdirde mikroplar bedene girip hastalık tevliid edemezler. Onun için bunları zedelemekten korumalıyız.

Şurasını hatırdan çıkarmamalıdır ki:

Bir yara ne kadar küçük olursa olsun içine binlerce mikrop girmesine müsaittir.

Bir operatör ameliyat yaparak, vücudun üzerinde derin yaralar açar. Fakat bu yaralara mikrop girmesinin imkânı yoktur.

Çünkü cerrah daha önceden her türlü temizliği yapmış ve tedbirler almıştır. İşte cerrahinin zaferi de bundan ileri geliyor.

Mikropların varlığına rağmen, tedavi görmeyen yaralarda intan görülmemesi şu sebeplerdendir:

a) Yaradan mütemadiyen akan kan, mikropları dışarı atmıştır.

b) Vücutta mikroplarla mücadele eden muhtelif büyük kuvvetler vardır. Meselâ: kandaki beyaz yuvarlaklar ve kan suyundaki bazı maddeler mikropları ezen, öldüren birer âmildir. Bunlar ekseriya hariçten hiç

bir yardıma muhtaç olmaksızın galebe çalarlar. Fakat her vakit galip gelecekleri de bilinemez. İşte mağlûbiyetleri de bir «intan» demektir.

Yaralar ne kadar küçük olurlarsa olsunlar, yapılacak şey onları hemen usulü dairesinde tedavi etmektir.

Sanayide yaralanma kazaları çok olur. Bundan dolayı intan tehlikesi ve zaman kaybolması vardır. Alil kalmak, sakat olmak çok muhtemeldir. Bu uğurda bir çok da masraf yapılır. Son zamanlarda fabrikalarda bu gibi haller çok azalmıştır. Çünkü buralarda işçilere iyi terbiyeler verilmektedir. Bunlar en ufak yaralanma hâdiselerinde bile hemen vakit geçirmeksizin tedaviye geliyorlar.

Ciddî intanlar, kan zehirlenmelerinin bir çoğu; küçük ve ehemmiyetsiz diye tedavi ettirilmeyen yaralardan olur.

Yaralarda ilk imdat tedavisi

Yaraların ilk imdat tedavisi, yaradan kan akıp akmadığına göre değişir. Yaradan gelen kan az ise «intan» tehlikesi en baştedir.

Yaradan çok kan akıyorsa ilk tehlike (kan nezfi) dir.

1. Yaradan akan kan şiddetli değilse:

Bu gibi yaralarda ilk imdadı yapanın vazifesi, yaranın bulaşmamasını temin etmektir. Bunun için de yaraya bulaşması muhtemel mikropları öldürmek lâzımdır. Yani (dezenfektan) bir ilâç kullanılmalı.

Yarada herhangi bir vehamet varsa hemen doktor çağırmalıdır.

Yaraya ne el, ne ağız, ne elbise ve ne de temiz olmıyan herhangi bir şey ile temas etmeyiniz. Yalnız muakkam bir tülbent «steril gaz» koyunuz. (Tıbbî pansuman da budur.)

Yarayı su ve sabunlar kat'iyen yıkamayınız.— İlk imdat yapan birisi - belki de bilmiyerek - yarayı yıkamağa teşebbüs ederse cildten ve yaranın etrafından, mikropları yaraya bulaştırmış olur. Doktor yaraya yapılacak tedaviyi bilir. Doktorun böyle bir vak'ada yapacağı «ilk imdat» değildir. Yara tedavisidir. Bir doktorun senelerce yaptığı tecrübeye bit-tabi bir ilk imdatçı vakıf olamaz.

Yaradan kan sızmiyorsa yaranın etrafını biraz sıkarak veya süt sa-ğar gibi yaparak kan sızmasını, akmasını teşvik ederek bu suretle yaraya bulaşmış olması muhtemel mikropları dışarıya atmaktır.

Yaraya yüzde 3½ nisbetinde suluca bir (Tentürdiyot) mahlûlünden

sürmeli, ve bunu yara etrafındaki cild üzerine de tatbik etmelidir. Ecza-hanelerden satın alınan tentürdiyotlar biraz kuvvetlidir. Onun için bun-ları alırken eczacıya yarı yarıya alkol ile sulandırılması söylenmelidir. Mamafih bu iş evde adi ispirto ile de yapılabilir. Evlerdeki tentürdiyodu cam kapaklı şişelerde saklamalı. Bunlar zaman geçtikçe uçar ve koyu-laşırlar. Bu gibi kuvvetli tentürdiyotlar, cildi ve yaraları tahrip ederler.

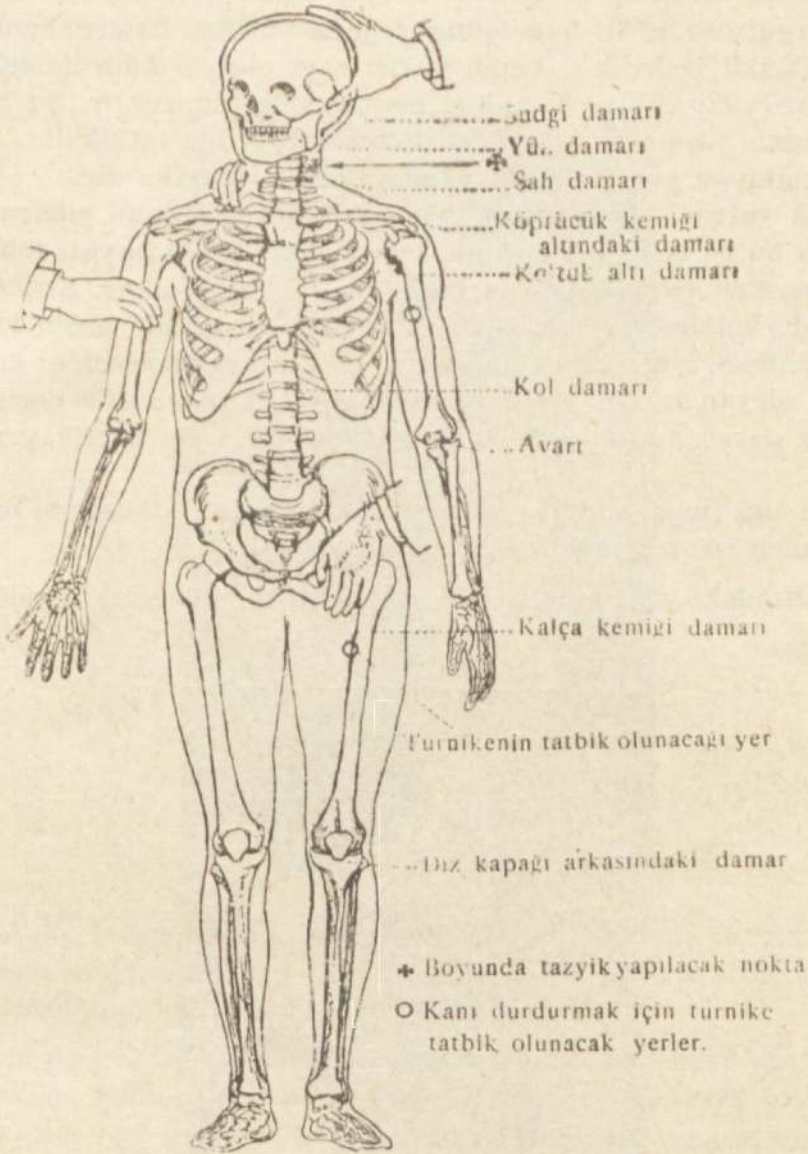
İlk imdat çantalarına konulacak tendürdiyotları cam ampullere koy-mak daha doğru olur. Bu suretle zaman geçtikçe tebahhurat olamaz. Böyle ampullerin bir nihayetinde veya içinde bir (baget) vardır. İcap et-tiği zaman yaraya bununla sürülür. Şişedeki tendürdiyotları yaraya sür-mek için bir kibrit çöpüne veya ince bir değneğe sarılmış temiz pamuk veya tülbent parçası muvafıktır.

Tentürdiyot kurumağa bırakılmalı — Yaraya sürülen tendürdiyot, henüz kurumadan yara sarılırsa sonra yara etrafında kabarcıklar husule gelir. Onun için evvelâ tendürdiyot kendiliğinden kurumlu. Sonra yaraya muakkam gaz veya kompres konulmalı ve sarılmalıdır. Artık yaranın etrafındaki mikroplarla bulaşması imkânı kalmamıştır. Ancak bu şeyler yaraya konurken etraftaki cild ile temas etmemesine dikkat etmek lâzım-dır. Yaranın üzerine yapılan pansuman bazan kayar ve yara açılır. Bu nun için elde «flaster» varsa bunun ile çaprazvari tesbit edilmelidir. Ya-radaki kan pıhtıları temizlenmelidir. Bir yaradaki kompresi hiç bir vakit şiddetle çekip yaranın zedelenmesine sebebiyet vermemelidir.

Bu yaraya tekrar tentürdiyot sürmemelidir. Buna hiç lüzum yoktur. Göz civarına, bedendeki boşluklara tentürdiyot kullanmak doğru değildir.

Bir yara için hemen doktor celbi mümkün ise daha iyisi bir şey yap-mıyarak beklemelidir. Fakat yakında doktor yoksa yaranın ilk bakımını ilk imdatçı yapacaktır. Eğer yara yağ ve buna benzer şeylerle kirlenmiş ise bir parçacık benzin, neft veya terebentin gibi şeylerle silerek temizle-meli. (Motör benzini veya etil gazolin kullanılmaz). Diğer kirleri gide-recek en iyi şey de ispirotodur. Bu da herhangi bir eczaneden satın alın-a-bilir. Bir parça pamuğu bu ispirotoya batırarak ve yaranın kenarından başlayarak iyice silmeli ve temizlemelidir.

Bazı fabrikalarda doktorlar, yarahlara hiç bir antiseptik kullanmaz-lar. Bunlar sadece muakkam pansuman yaparlar. Bazıları da antiseptik kullanmasını usul ittihaz etmişlerdir. İstimal tarzı başka da olsa esas yazılan usulleri vakalara göre takip etmektedir. Senelerdenberi yapılan

Şekil: 42 — İskelet kan damarları

tecrübeler usulca tendürdiyodun en müessir bir mikrop öldürücü olduğunu göstermiştir. Bu ilâğ her yerde de tedarik olunabilir ve iyi kullanılırsa daima da emin neticeler verir.

2. Çok kanayan yaralar:

Böyle yaralarda ilk imdatçının yegâne vazifesi hemen kanı durdurmaktır. Çünkü bedendeki kanın yarısı zayi olursa ölüm demektir. Bu gibi yaralarda düşünülecek mühim mesele yine temizliktir. Şu halde kan durduruldu mu, yapılacak ikinci şey de tentürdiyodun tatbikidir.

Çok kanayan yaralarda ilk yapılacak şey «tazyik» dir.

Evvelâ yarayı iyice görmek için yaralının elbisesini çıkarmalı. Bazı yaralılarda bu işi çok çabuk yapmak lâzımdır. Çünkü hayatı tehlikededir.

Kırmızı kan (şiryan) damarlarından fışkırarak akar. Kesilen şiryan ensicenin derinliklerine gömülmüş ve içeride ise bittabi gelen kan akıntı ve sızıntı halinde olur. İnsanı aldatır. Şiryan kesilmelerinde: kemik üzerine gelen şiryanlar altı yerde parmak veya el tazyiki ile derhal tazyik edilmeli ve deveranın kalp ile arası kesilmelidir. Bu tazyik yerleri şunlardır:

Kulak önü (azmi sudği) nahiyesindeki şiryan kesiklerinde parmak ile tazyiki hemen bu nahiyeye tatbik etmeli. (Şekil: 7 ve 48)

Göz altındaki yüz kesiklerinde çene kemikleri üzerine tazyik edilmeli (Şekil: 44).

Şekil: 44 — Çeneye pansuman ile tazyik

Boğaz yaralanmasında parmakların ucu gırtlığın iki tarafına (sakin üstüne değil) tazyik etmeli ve baş parmağı da arkada enseye basmalı. Bu suretle sıkıştırılan yerde amudu fıkariye giden bütün damarlar kapanmış olurlar (Şekil 7 ve 45).

Şekil: 45 — Boğaza pansuman ile tazyik

Kolun üst tarafı, koltuk altı, veya omuz yaralarında tazyiki bir taraftan boyun kemiklerinin iç taraflarına ve diğer taraftan da aşağıda ilk kaburga kemiğine doğru yapmalı (Şekil: 46).

El, kol ve yukarı koldaki yaralarda eli omuzlarla bilek arasına almalı ve parmakları kolun iç tarafında baş parmağı da dışarıya tatbik etmeli. Parmaklar ve baş parmak kemik üzerine dayanan şiryan üzerinde olmalı (Şekil: 7 ve 47).

Böyle yaralıları bazan pansuman yapılmak üzere epeyce uzak mesafelere yürümek mecburiyetinde kalırlar. Bunlar, ilk imdatçının kolu çengelvari bükülerek ve yaralının bileği, ilk imdatçının karnına doğru kuvvetlice gerilerek naklolunurlar. (Şekil: 48).

Kalçalar, bacak ve ayak yaralarında, kasık ortasına doğru el ayası ile tazyik etmeli. Bu suretle şıryan harkafi, kemikler üzerine sıkıştırılmış olur (Şekil: 49).

El tazyiki yerine, kompres veya tampon kullanılmak isteniyorsa bu, vakalara göre değişir. Şayet el ile devamlı tazyik müşkül ise ve herhangi bir yerden kan akması devam ediyorsa yapılacak şey «turnike» tatbikidir.

Yaradan akan kanın durdurulması için «Turnike» tatbik edilecek vücutta iki yer vardır:

- (1) Kolun yukarısında, koltuk altından beş parmak aşağıda.
- (2) Kalçalarda kasık altında.

Turnike düz bir sargı işeklinde ve genişliği en aşağı $2\frac{1}{2}$ - 3 cm. olmalıdır. İp, tel ve buna benzer şeyler turnike olarak hiç bir zaman kullanılmamalıdır. Üç köşeli bir sargı dar bir kırıvat şeklinde katlandığı tak-

Şekil: 46 — Omuza pansuman ile tazyik

dirde fevkalâde iyi bir turnike olur. İpek çorap, mendil, çevre gibi şeylerle, kumaş ve bezler de bu işi pekâlâ görürler. (Şekil: 50).

Turnikede şiryan üzerine isabet etmek üzere bir tampon kullanılırsa gayet iyidir. Bu tampon sertçe olmalı. Fakat taş kadar sert bir cisim de

Şekil: 47 — Kola pansuman ile tazyik

olmamalıdır. Çünkü bir şiryanı rastlarsa onu şiddetlice ezebilir. Bir yastık kullanılacak ise onu şiryanın üst tarafına koymalı ki tazyiki azaltsın.

Elde hazır yastık olmıyan hallerde turnike, kol ve bacağı yastıksız olarak ve bir sargı gibi sarılarak da kullanılabilir. Bu usul tam yerine konmak ve iyice sıkılmak şartıyla çok muvafıktır.

Her iki halde de (materyel) mümkün olduğu kadar uzva iki kere sarılmalı. Ve üzerine de yarım bir düğüm yapılmalı. Ve bunun üstüne de kısa bir tahta veya buna benzer bir madde konulmalı. Ve dört köşeli bir düğüm ile de sağlamlanmalıdır. Tahta veya değneği süratle çevirerek şiryan üzerindeki turnikeyi sıkıştırmalı. Fakat kanın cereyanına mâni olacak derecede sıkılmamalıdır. Değneği bandajın iki nihayetinde tutmalı. Ve değneğin nihayetinde diğer bir kıravat yaparak uzva bağlamalıdır. Bir

çok ilk imdat takımlarında şerit kuşak, toka ve deriden yapılmış hazır turnikeler bulunur.

Lâstik tübler veya düz lâstik bağlardan da güzel (turnike) yapılabilir. Fakat katlanmış lâstikler, böyle bir takımda hazır bulunursa mürru zamanla kuvvet ve elâstikiyetlerini kaybederler. Yol üzerinde lüzum

Şekil: 48 — Kola kol ile tazyik

görülürse otomobil tekerleğindeki iç lâstikten 5 santimetre eninde kesilerek de yapılabilir.

Unutmamalıdır ki turnike daima tehlikeli bir âlettir. Şayet akan kan diğer vasıtalarla dindirilirse buna müracaat olunmamalı. Zira bu usul âza-

Şekil: 49 — Kasığa pansuman ile tazyik

ya giden bütün kanı keser. Ve böyle uzun zaman kandan mahrum kalan uzuvlar ise gangren olabilir.

Bunun içindir ki turnike her 15-20 dakikada bir gevşetilmelidir. Fakat kat'iyen kaldırılmamalıdır.

(Devamı var)

Kızılay Haberleri

İzmir Dispanserimiz

İzmir Merkezimize bağlı Karşıyaka ve İkiçeşmelik Dispanserlerinde, Birinciteşrin 1939 ayı zarfında 1702 hastaya bakılmıştır.

İzmir Merkezimiz fakir çocukları giydirdi

İzmir Kızılay Merkezimiz bayram münasebetiyle 300 çocuğu giydirmiş ve 350 yoksula da elbiselik kumaş dağıtmıştır.

Tercan'da yer sarsıntısından felâkete uğrıyan vatandaşlara Cemiyetimiz yardım tedbirleri aldı.

Tercan'da vuku bulan yer sarsıntısı dolayısıyla Cemiyetimiz felâket-zedelerin iskânı için 300 çadır ile ilk iâşe yardımı olmak üzere 1500 lira göndermiştir. Ayrıca yardım işlerinin süratle tanzim edilebilmesi için vak'a mahalline müfettiş göndermiş bulunuyor.

Hadım Kazasında Kızılay binası

Hadım kazasının hayırsever halkın ve kaza kaymakamı ile şube idare heyetinin kıymetli teşebbüs ve himmetleriyle bir Kızılay binası vücuda getirilerek resmi küşadının yapıldığını memnuniyetle kaydeder ve Cemiyetimiz namına kendilerine teşekkürler ederiz.

Not: Resmi küşada ait fotoğrafların bozukluğu dolayısıyla konulamamıştır.

Gönüllü Hastabakıcı Kurs talebeleri derslerine başladılar

Cemiyetimizin Ankara Nümune Hastahanesinde açtığı Gönüllü Hastabakıcılar Kursu 2 inci Teşrin 1939 perşembe gününden itibaren çalışmalarına başlamış bulunuyor.

Mühim bir yardım

Mısır Veliahdi Altes Prens Mehmed Ali, Türkiye Cümhuriyeti Kahire Elçiliği vasıtasıyla Türkiye Kızılay Cemiyeti Umumî Merkezine (500) İngiliz lirası teberrü buyurmuşlardır.

Bu asil ve insani teberrüdan pek mütehassis olan Kızılay Cemiyeti, Kahire Elçiliğimiz vasıtasıyla, samimî şükranlarını Altes Prense arzettiği miştir.

KIZILAY MECMUASI

Vatanın felâket ve ızdırabı günlerinde hastahanelerdeki Kızılayın hemşirelerine yardımcı sıfatıyla gönüllü olarak çalışmak için vatandaşlar arasında büyük bir rağbet gösterilmiştir. Memnuniyetle derslerine başlayan kurs talebeleri arasında Ankara yüksek sosyetesine mensup bayanlarla yüksek tahsil görmüş genç kızlarımız da bulunmaktadır.

Kurs iki buçuk ay devam edecek ve bu müddet zarfında mütehassıslar tarafından elli konferans verilecektir. Kursu ait resimler, kısmı mahsusundadır.

Dikili felâketzedeleri için muhtelif yerlerden Cemiyetimize gelen paralar ile yine bu felâketzedelere sarfedilmek için Umumî Merkezimizden muhtelif yerlere gönderilen paraların listesidir

Yapılan masraflar:

Lira	K.	
1.000	00	Umumî Merkezimiz namına İzmir Merkezimizden Dikili Şubemize gönderilen.
2.000	00	Umumî Merkezimizden İzmir Merkezimize gönderilen.
500	00	Bergama Şubemize gönderilen.
1.500	00	Dikili kasabasının şehir plânının tanzimine esas teşkil edecek olan haritasının masrafı olarak Dikili Belediyesine gönderilen
50.000	00	İzmir Merkezimize Dikilide inşa olunacak olan 25 barakanın masrafı ile muhtaçlara sarfedilmek üzere avans olarak gönderilen.
625	52	Yapılan muhtelif masraflar.
55.625	52	Yekûn

Alınan paralar:

Lira	K.	
24.027	98	23.10.939 - 4.12.939 tarihine kadar Umumî Merkezimize gelen iane.

KIZILAYIN AYDINI

Kuşlar gibi uçabilirsiniz; balıklar gibi dalıp yüzebiliriz... Ancak insan gibi yaşamak elimizden gelmez....

BUDA

- İnsanlar insan gibi yaşayamaz, ne demek?..
- Anlatayım, üzülme, düşünme, çekme emek:
Bir kudurmuş aç yılan sarmış damarlarını;
En derin düşüncesi yarınların yarını...
- Yarını düşünmemek pek büyük bir suç olur;
Yarını düşünmezsek bütün düzen bozulur..
- Pek doğru söylüyorsun;
— Öyle ise?

— Dinle şimdi:

- Hırs denilen nesneyi yılana benzettimdi;
O kudurmuş aç yılan hırsın daha iyidir...
İnsanlık neler çeker bu hırsın yüzünden?.. Bir
Geçmişleri gözünün önüne getir hele...
Geçmişler uzak kalır, şu büyük harbi ele,
Alalım, düşünelim: insanlık ne kazandı?
Ne kadar çöktü, göçtü.... Nasıl yıkıldı, yandı?...
Yıllardır çekiyoruz derin acılarını
Durmadan didişerek topladığı varını,
Bir hamlede dumana, kana veren insanlık,
İnsanca yaşıyor mu? ne gezer, nerde... Yazık...
- Yaşayış kanunu bu, kaçınılır mı bundan?
O, seni vuracaktır sen, onu vuramazsan....
 - Öyleyse insanlıkla hayvanlık farklı değil,

KIZILAY MECMUASI

"Buda" nın gerçek sözü önünde durma eğil....
İnsanlar hayvanlardan daha çetin dırüşür;
İnsanlar hayvanlardan daha çok öldürüşür..
Bu karanlık içinde bir tek aydınlık vardır;
Düşkünleri esirger; bitkinleri kayırır;
Ondadır, Türk soyunun en ince duyguları;
Ondadır, esirgeme, acınma kayguları;
Karanlık gecelerde koruyan, kurtaran o;
Kan giden yaraları yaraları kayırarak saran o;
Yüreği yanıkları sulara kandıran o;
Türklüğün şefkatini saygıyla andıran o;
Depremelere koşan o; salgını dindiren o;
Öletleri savdıran, gönüllere giren o;
Göz yaşlarını silen, söndüren her yangını,
KIZILAYIN aydını.... KIZILAYIN aydını.

İshak Refet İŞITMAN

Her aile

Kızılay Halk Maskesi

tedarik etmelidir...

Kızılay Gençlik Haberleri

İstanbul Çocuk Kampları

Yazan: İ. SINAL

1936 yılındanberi İstanbul'un en güzel yerlerinde ilk okul çocukları için tatil kampları açılır.

Pendik, Erenköy, Kızıltoprak, Yeşilköy ve Filoryadaki plâjlarda her tatil ayında cıvıldaşan bu küçük yaramazları görmek her anne ve baba için ne kadar hoş a giderse memleket için de o kadar verimli ve göğüs kabartıcı işlerdendir. Yarının gençliğini teşkil edecek olan bu yavrularımızı

(Şekil: 1)

Florya kampı: Çadır temizlendikten sonra öğretmenleriyle oyun oynuyan kamp talebeleri

KIZILAY MECMUASI

sokak aralarındaki pis ve gübreli yerlerden kurtarıp muntazam ve disiplinli bir hayata alıştırmak, onlara neş'eli vakitler geçirtmek, topluluğun manâsını vermek ve sıhhatlerini kazandırmak gibi faydalı işler veren bu teşekküller günlük programlara taksim edilmiştir.

(Şekil: 2)

Program dahilinde sabah çalışmaları

Sabahleyin saat (7) de kalkıp ve akşam 21,30 da yattıklarına göre ara yerde geçen zamanın taksimi gözden geçirilirse kırk beş gün devam eden bu kamplardan alınan randıman pek büyüktür. Bu müddet zarfında iki ilâ altı kilo kadar alan bu küçük yaramazların becerikli, çevik, sağlam ve yüzme öğrenerek güzel vücuda kavuşmaları, bu işi organize edenlerin yüzlerini ağarttığı kadar yurd gençliği için de başlıca ehemmiyetli işlerimizden biridir.

Gösterdikleri sa'î ve gayretlerle bu güzel teşekkülleri kuran İstanbul Maarif Müdürlüğü ve arkadaşlarının 1939 yılında çıkarttığı «İstanbul Ta-

KIZILAY MECMUASI

lebe ve Öğretmen Kampları» adlı küçük eserden alınan ve sevimli yavru-
larımızın disiplin dahilinde çalışmalarını gösteren günlük programları ile
bunlara ait resimleri koyuyoruz.

Günlük Program

	Saat		Saat
Kalkma	7	Okuma ve el işleri	15
Bayrak merasimi	7,30	Toplu oyunlar	16
Jimnastik	7,40	İkinci kahvealtısı	17
Kahvealtı	8	Kısa gezinti ve oyunlar	17,15
Kamp temizliği	8,30	Bayrak ndirme	19
Serbest zaman	9	Akşam yemeği	19,15
Deniz banyosu	10	Eğlenceler ve kampa ait	
Serbest zaman	11,30	sinemalar	20
Yemek	12,15	Yatağa hazırlık	21
Öğle istirahati	13,15	Uyku	21,30

(Sekil: 3)

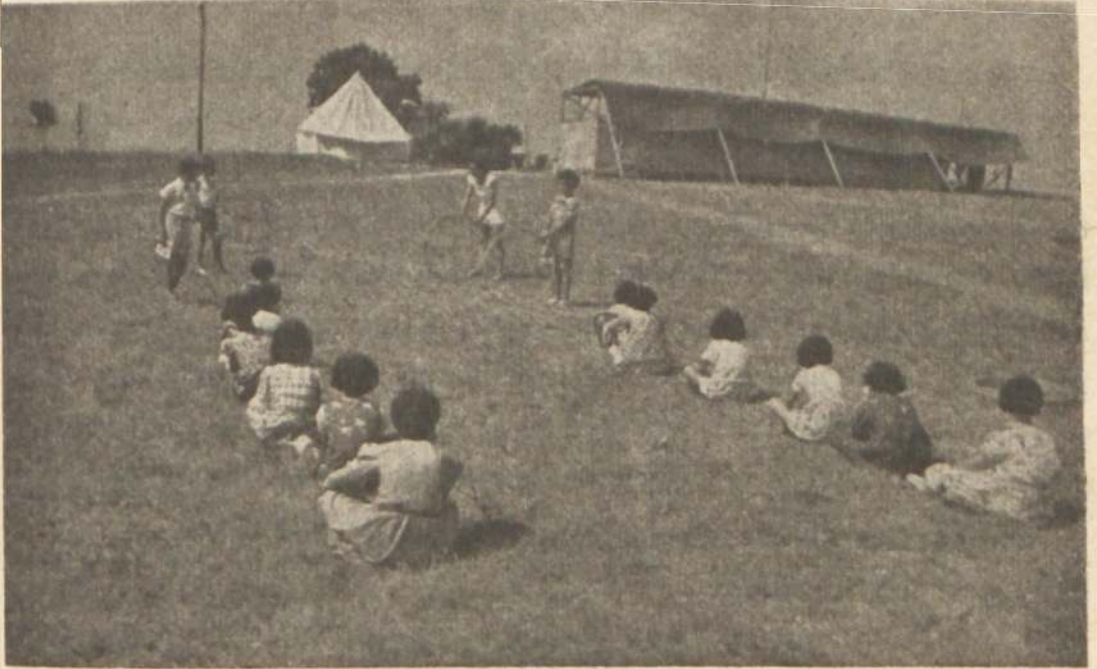
Yeşilköy Kamp Direktörü küçük afacanların dertlerini dinlerken

KIZILAY MECMUASI

(Sekil: 4)

İstanbul Çocuk kamplarını ziyaret ederek iyi iniibalarla ayrılan "Kızılay Gençlik Kurumu Başkanı,, Sayın Bay Cemil Uybadin

(Sekil: 5)

Akşam serinliğinde öğretmenleri ile oyun oynarlarken

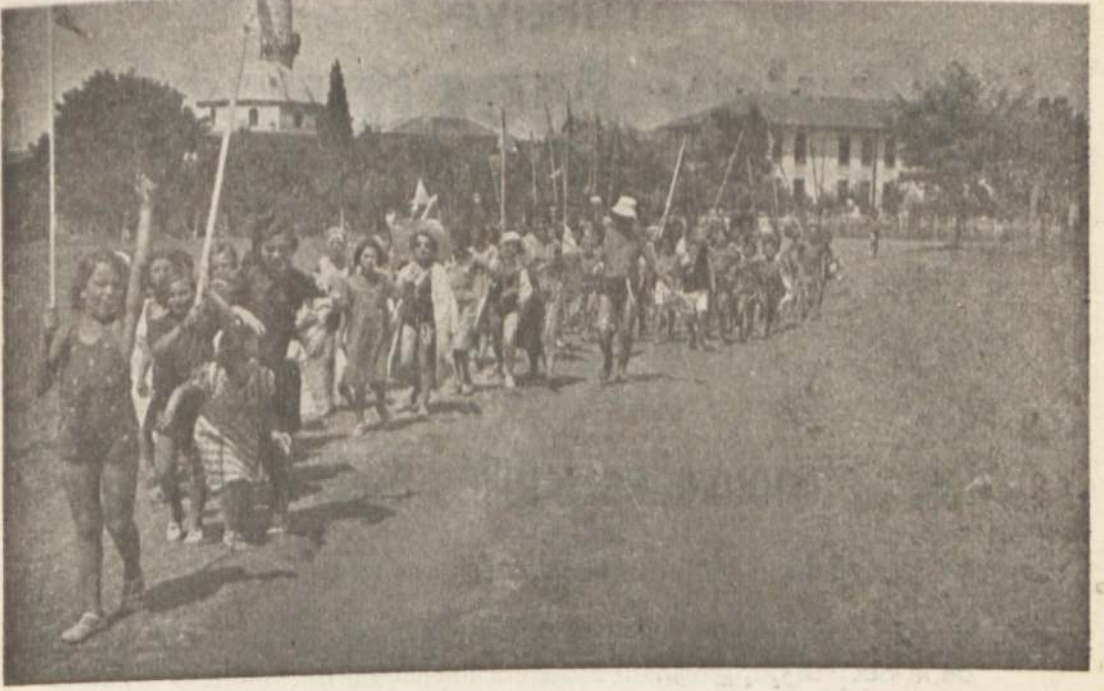

(Şekil: 6)

Bir küçük yaramaz müsabakası oyunlarından: Çenberden geçerken

İstanbul Maarif Müdürlüğünün her yıl tatil zamanında kurduğu çocuk kamplarından maada bir de Kızılay Gençlik Kurumunun üç yıldır Kocaeli ve Adana Maarif Müdürlerinin himayelerinde iki kamp kurulmuştur. Adanadaki kamp Toros dağları eteklerinde, yüksekliği 1300 metreyi bulan havalide, çam ve dişbudak ağaçlarının etrafa saçtığı kokulara bürünmüş «Bürücek» kampıdır. Mini mini yavrularımızın tatil zamanları geçirdikleri neş'e ile dolu olan yuvalarından bir tanesi de İzmit körfezinin en güzel koylarından biri olan Hereke kampıdır. Zeytinlik içinde kurulmuş ve yine ilk okul çocuklarına ait enteresan kamplardan birini teşkil eder.

Kızılay Gençlik Kurumunun büyük yardımlarıyla seneden seneye daha verimli çalışılmaktadır.

(Şekil: 7)

Gelincik tarlasında bir yürüyüş.

Yurdun bir çok şirin köşelerini böyle teşekküllere hasrederek bunların bir elden idaresi ve bu suretle yarının gençliğini olgunlaştırarak kuvvetli, sıhhatli, ve disiplinli yetiştirilmesi için ilgili teşekküllerimizin en ön plânda toplıyacağı işlerden biridir.

Türkiye Kızılay Mecmuası

ANKARA

PARTIE FRANÇAISE

Articles et nouvelles publiés dans ce numéro

Articles et Nouvelles publiés dans ce numéro

- 1 — Conférence radiodiffusée par le Dr. Hüsamettin Kural, Président de la Société du Croissant-Rouge à l'occasion du Seizième Anniversaire de notre République.
- 2 — Secours aux gazés.
- 3 — Protection de petits enfants contre les gaz. Masques du Croissant-Rouge pour enfants.
- 4 — Protection contre l'attaque de forces aériennes et les gaz intoxicants. Pharmacie de famille.
- 5 — Appareils destinés à l'emploi du gaz d'oxygène.
- 6 — Pompe d'oxygène, type «Up» (Dreagen).
- 7 — Nouveau détecteur d'Ipérite.
- 8 — Mesures et préparatifs nécessaires pour la défense passive de notre pays.
- 9 — Premiers secours hygiénique.
- 10 — Nouvelles du Croissant-Rouge.
- 11 — Nouvelles de la Jeunesse du Croissant-Rouge.
- 12 — Partie française.

Conférence radiodiffusée à l'occasion du sixième Anniversaire de notre République par le Docteur Hüsamettin Kural, président du Croissant Rouge

Traduction de Fuat KERMAN

Je salue le Sixième Anniversaire de notre République et forme de tout mon coeur mes voeux pour que cette grande fête nationale se perpétue pour nous tous à travers les siècles comme un symbole de paix et de prospérité.

Avant d'aborder notre sujet je m'incline devant l'âme chérie de notre Chef Eternel dont la personnalité physique seule a disparu d'entre nous. Il est de mon devoir de soumettre à İsmet İnönü, Notre Eminent Chef National et Grand Protecteur de la Société du Croissant Rouge de Turquie. L'expression de notre sentiment de respect, et de gratitude.

Notre Société qui atteint le 5 décembre prochain la 63ième année de son existence et qui se reconnaît il y'a bientôt 5 ans sous le nom de Kızılay par suite de la réforme accomplie dans notre langue, est l'une des plus vieilles institutions qui comptent dans le pays et parmi celles qui existent ailleurs. L'idée du Croissant-Rouge désigné dans des pays chrétiens sous le nom de Croix Rouge - est issue comme ses semblables de la même source de charité et de miséricorde.

Les démarches entreprises par Henri Dunan, témoin oculaire du sort tragique - inspiré par la grande bataille engagée en 1859 aux environs de Solferino entre les troupes franco-autrichiennes - des blessés de guerre privés de soins par l'absence totale d'une organisation spéciale de secours qui mettait les agents du Croissant-Rouge dans l'impossibilité de porter suffisamment les secours que nécessitait l'état de ces malheureux par le fait qu'ils ne jouissaient pas de l'immunité de belligérance, ont amené la réunion en 1863 d'une conférence dont les travaux étaient terminés le 29 Octobre après avoir fixé les bases de l'organisation de la Croix Rouge. Bases qui ont été adoptées à l'issue de cette conférence par les gouvernements sur base de la convention de Genève. Aujourd'hui cette organisation existe partout. Plusieurs conférences de la Croix Rouge et plusieurs autres qui sont en corrélation avec les premières se réunirent et à

KIZILAY MECMUASI

l'issue desquelles un grand nombre de conventions on été adoptées dans le domaine international, et parmi lesquelles figurent:

- 1 — La convention Internationale de La Hay 1904 etendant les dispositions de la convention de Genève aux combats navals.
- 2 — La convention internationale de La Hay 1904 garantissant l'immunité de belligérence aux institutions sanitaires pendant la guerre.
- 3 — La convention internationale de Genève 1906 protégeant le sort des blessés et des malades de guerre.
- 4 — Protocole de Genève 1923 prohibant pendant la guerre l'usage des gaz, des matières toxiques et des microbes malfaisants.
- 5 — La convention de 1927 instituant l'association internationale de secours.
- 6 — La convention internationale de Genève 1929 protégeant les prisonniers de guerre.

Le gouvernement de la République de Turquie avait participé à la signature de toutes ces conventions.

L'introduction de notre pays à la grande Association de Genève date après quatre ans de retard et dont les activités commencent en 1876 - c'est-à-dire pendant la guerre de 95 - La fondation de la Société du Croissant Rouge est due aux initiatives de feu Abdullah Bey, professeur de géologie à l'école militaire de medecine.

Or, il va sans dire qu'un grand nombre de personnalités du pays accentuèrent leur effort pour parvenir à organiser et à améliorer cette institution Il faut souligner également l'estime et l'appréciation que l'Honorable Presse Turque a bien voulu témoigner de tout temps à l'égard de notre société. La Société précitée à l'exemple de ses soeurs de la Croix Rouge ne manquait pas jusqu'à ces dernières 20 années de consacrer ses activités en temps de guerre et sur les champs de bataille à améliorer la situation de ses soldats, et même celle des soldats ennemis blessés ou malades, à alléger leurs besoins, leur souffrance et à bander leurs blessures.

Comme preuve de ses efforts nous pouvons souligner les multiples services qu'elle avait rendus successivement pendant les guerres de 1877, de 1893, de 1912, et de 1914 ainsi que pendant la période de la lutte engagée pour reconquérir l'Indépendance Nationale.

Quand le pays était sous le régime monarchique les élans et les efforts déployés pour le developpement de cette institution que désiraient obtenir

ses fondateurs, ses dirigeants on s'était heurté à des difficultés énormes de sorte que l'existence du Croissant-Rouge s'était trouvée plusieurs fois en danger et avait connu une fois le malheur d'être abolie. Mais ces arides et ces ennuis n'attiraient pas beaucoup l'attention de la masse vu que de pareilles sociétés se contentaient de développer ses activités et ses efforts exclusivement en temps de guerre, et restaient en temps de paix dans un état complet de repos.

Il est donc à relever que le régime monarchique entravait toute participation de cette société aux conférences réunies dans n'importe quelle ville de l'Europe. Ce qui mettait son existence au risque d'être oubliée et méconnue par les sociétés analogues d'autres pays.

La révolution de 1908 a été dans l'histoire du Croissant Rouge le début d'une période de progrès et de développement qui lui a fait reconquérir sa liberté à l'instar d'autres organisations nationales et consolider sa position par la protection plus ou moins importante des gouvernements d'alors. Mais les révoltes et les insurrections qui se succédaient ça et là dans le pays au cours du régime en question ne manquaient pas de miner son structure et sa vitalité par leurs effets néfastes qui, à un moment donné lui ont fait connaître le malheur d'être le jouet de graves passions politiques.

La Société du Croissant Rouge doit directement son progrès et son relèvement au Régime Républicain. Cette période de prospérité dans laquelle nous vivons et dont nous fêtons aujourd'hui son anniversaire fait assurer au Croissant Rouge les plus hautes protections. Les précieux concours prêtés à cette Société par le gouvernement républicain qui s'intéresse de près aux malheurs et aux souffrances du citoyen sont tellement nombreux qu'il est impossible de les énumérer ici.

Notre Société avait su s'approprier aussitôt toutes les idées humanitaires issues du monde civilisé après la grande guerre et avait ajouté aux fonctions essentielles de Kizilay en temps de guerre celles qu'elle doit assumer en temps de paix. ainsi:

Tout en préparant en temps de guerre les secours nécessaires pour l'armée il est également dans les attributions du Croissant Rouge de prêter en temps de paix aux sinistrés de calamité les aides et les secours dans la mesure de ses moyens pour alléger leur détresse en cas d'incendie, de tremblement de terre, d'inondation et de sécheresse. Dont cette dernière amène fatalement la détresse en vivres et d'étendre, ses **moyens**

d'assistance aux luttes engagées contre les maladies épidémiques et sociale telles que la tuberculose et la mortalité infantile. A ce propos je me permets de relever sommairement les secours en argent qui ont été faits dans les domaines différents par le Croissant-Rouge dans l'espace d'un an c'est-à-dire à dater du 18 octobre 1938 jusqu'au 18 octobre 1939.

- 18791 56 Secours en argent aux sinistrés d'incendie causant de ravage dans les diverses parties du pays.
- 13314 76 Secours en argent contre les désastres d'inondation.
- 2205 19 Secours en argent contre les désastres occasionnés par la grêle, la neige et l'avalanche.
- 31135 15 Secours en argent qui ont été faits par les Sections régionales du Croissant Rouge.
- 19256 56 Aides et secours aux enfants nécessiteux.
- 858904 05 Aides et secours aux sinistrés de tremblement de terre de Kir-sehir et de ses environs.
- 2115 05 Aides et secours faits aux éprouvés de tremblement de terre excepté ceux qui ont eu lieu dans la région de Dikili.
- 106112 Secours divers.

Ils est donc à avérer que les secours sont dus à l'excessive sensibilité et à la profonde tendresse que manifestent toujours la Noble Nation Turque et son Gouvernement aux malheurs et aux souffrances. Le rôle du Croissant Rouge consiste humblement à accomplir la mission qui lui était confiée dans le domaine humanitaire.

Chers Auditeurs,

La Société du Croissant Rouge de Turquie participe à l'accomplissement dans la mesure de ses moyens des services d'ordre hygiénique et social du pays et tient toujours dans le premier plan ses fonctions de guerre et de paix. L'école d'infirmières et l'institution des soeurs visiteuses créées à cette intention dans le pays par le Croissant Rouge sous le régime de la République seront à même de traiter les malades et les blessés, de prêter leur assistance hygiénique et médicale contre les souffrances sociales, et de former de précieux organismes pour protéger la santé des mères et celle de leurs nourrissons. Cette Société a, en outre organisé les cours libres dans l'intention évidente de former les infirmières volontaires pouvant être en état de collaborer avec les infirmières de carrière en cas de besoin.

La Société du Croissant Rouge de Turquie travaille ardemment au développement de l'âme sociale au sein des groupes de la jeunesse et des enfants. Or, il est à relever que l'éducation sociale est comme l'éducation individuelle née de la famille. Le plus grand succès des écoles consiste, tout en rehaussant les connaissances des enfants dans le cadre des programmes qui leur sont imposés à inculquer dans ces jeunes cerveaux les principes et les notions de la morale, de la société et à développer et à consolider également la faculté de leur volonté.

Les Sections de la jeunesse du Croissant organisées dans nos écoles constituent les domaines d'application des perfections évolutives de l'humanité. Le but de cet organisme consiste à former les enfants en leur inculquant les sentiments de charité et d'entraides, à les exercer à la vie collective, et à les faire vivre dans les sentiments de patriotisme et de vertu, à leur enseigner les principes de l'hygiène. L'existence de la jeunesse du Croissant Rouge bien qu'elle date de quelques années compte au cours de l'année 1938 - 1939 (124000) adhérents dans les écoles dont le nombre atteint le chiffre de 2880.

Une belle initiative du Croissant Rouge

En vue de renforcer le cadre des équipes d'infirmières notre Société du Croissant-Rouge a eu l'heureuse initiative d'instituer à l'hôpital modèle d'Ankara les cours d'Anatomie, de Bactériologie, d'épidémiologie et des gaz de combats etc. pour initier au service de secours et d'assistance les dames et les jeunes filles d'élite de notre ville et en former une nouvelle équipe d'infirmières volontaires, en état de travailler en cas de besoin dans les hôpitaux du pays en collaboration avec les infirmières de profession.

Le nombre de ces dames et de ces jeunes filles qui suivent avec enthousiasme ces cours augmente chaque jour dans des proportions importantes.

Les secours de notre siège de Smyrne

Le Siège du Croissant-Rouge de Smyrne a habillé à l'occasion des fêtes

de Bayrame 300 enfants et distribué en outre des étoffes pour habiller 350 autres enfants pauvres.

Aides et secours aux sinistrés de tremblement de terre de Terdjan

Notre Société a envoyé d'urgence à Terdjan 300 tentes et une somme d'argent de 1500 Livres Turques pour soulager les souffrances des habitants de Terdjan, victimes de tremblement de terre.

Un inspecteur du Croissant Rouge a été immédiatement délégué sur les lieux du désastre pour surveiller et régler le problème de secours et d'assistance que nécessite la situation des sinistrés.

Kızılayın Ankara Nümune hastahanesinde açığı Gönüllü Hastabakıcı Hemşireler kurslarına devam eden muhterem bayanlarımız

Kızılay tarafından Ankara Nümune hastahanesinde açılan Hastabakıcı Hemşireler kurslarında muhterem bayanlarımızın bir ders esnasında grup halinde alınan resimleri

Denizli: Cümhuriyetin 16 ıncı yıldönümü münasebetiyle yapılan geçitte gösterilen Kızılay tımsali

Hastabakıcılar kursunda
Bayan Dr. tarafından ders
verilirken.

Kızılay Maske fabrikası Çocuk Yuvasında büyütülen Sema Doğrul

Nevşehirde Kızılay Haftası münasebetiyle rozet dağıtan yavrularımızdan bir grup

Jandarma Okulu Subaylarının Maske fabrikasını ziyareti

Bu seneki liglerde iyi neticeler alan Maske Spor takımı

Nevşehirde Kızılay Haftası münasebetiyle rozet dağıtan çocuklarımızdan bir grup

Mısır ordusu generallerinden Abdül-
fettah Yahya Paşanın Maske fabrikası
mızı ziyareti esnasında fabrikanın
müdürü ve mütehasısı ve sair
erkânıyla birlikte alınmış resimleri

Denizli: Cümhuriyetin 16 ıncı yıldönü-
mü münasebetiyle yapılan merasimde
Kızılay timsali.

KIZILAY

Afyonkarahisar Maden Suyu

Kadnğnyı anadorğadun doğruya
asri makinelerle çıkarılıp şişelere
doldurulmaktadır.

Arsiulusal sergilerde altın ma-
dalya ve takdirnameler kazanmıştır.
Mide, karaciğer, böbrek ve bağır-
sak hastalıklarında çok faydalıdır.

Afyonkarahisar Maden Suyu

Maden sularının en lezzetlisi ve
en şifalıdır. Hasılâtı Kızılay Cemi-
yetine aittir.

**Bilûmum Eczane ve
Bakkaliye Mağazaların-
da satılır.**

